

Dialogul intercultural în rândul tinerilor din Republica Moldova

(studiu realizat la comanda CNTM)

Susținut financiar de

Fundația pentru Copii Pestalozzi

Realizat de:

Centrul de Investigații și Consultanță "SocioPolis"

www.SocioPolis.md

e-mail: cic_sociopolis@yahoo.com

Chișinău, 2009

CUPRINS:

LISTA TABELELOR.....	3
LISTA FIGURILOR	3
SUMAR EXECUTIV	4
I. METODOLOGIA CERCETĂRII	6
II. STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A EȘANTIONULUI	8
III. REZULTATELE STUDIULUI.....	10
3.1. Percepția identității etnice.....	10
3.2. Percepția altor etnii	18
3.2.1 Cunoștințele tinerilor despre structura etnică a populației.....	18
3.2.2. Caracteristicile de bază ale etniilor în opinia tinerilor.....	19
3.2.3 Gradul de încredere al tinerilor în reprezentanții altor etnii	22
3.2.4 Distanța socială dintre etnii	23
3.2.5. Respectarea drepturilor de auto-afirmare a etniilor.....	25
3.3. Educația interculturală și toleranța	26
3.3.1 Relațiile cu alte etnii	26
3.3.2 Cunoștințele tinerilor despre cultura altor etnii	29
3.3.3 Discriminarea interetnică	31
3.3.4 Modalitățile de educație interculturală	34
CONCLUZII	36
ANEXĂ.....	40

LISTA TABELELOR

Tabelul 1	Structura socio-demografică a eșantionului cantitativ	8
Tabelul 2	Structura socio-demografică a eșantionului calitativ	9
Tabelul 3	Expresiile care descriu tinerii respondenți...	11
Tabelul 4	Ordinea învățării limbilor la tinerii de diferite etnii, %	13
Tabelul 5	Limba utilizată de moldoveni/români cel mai frecvent în diferite situații	13
Tabelul 6	Limba utilizată de ucraineni cel mai frecvent în diferite situații	14
Tabelul 7	Limba utilizată de găgăuzi cel mai frecvent în diferite situații	14
Tabelul 8	Limba utilizată de bulgari cel mai frecvent în diferite situații	15
Tabelul 9	Limba utilizată de ruși cel mai frecvent în diferite situații	15
Tabelul 10	Limba cel mai des utilizată pentru comunicare de moldoveni	15
Tabelul 11	Limba cel mai des utilizată pentru comunicare de ruși	16
Tabelul 12	Limba cel mai des utilizată de ucraineni	16
Tabelul 13	Limba cel mai des utilizată de găgăuzi	16
Tabelul 14	Limba cel mai des utilizată de bulgari	16
Tabelul 15	Situațiile când tinerii niciodată nu-și arată identitatea etnică	18
Tabelul 16	Repartizarea etniilor pe medii de reședință	19
Tabelul 17	Distanța socială dintre etnii, calculată conform scalei lui Bogardus	24
Tabelul 18	Interacțiunea dintre moldovenii și reprezentanții altor etnii	26
Tabelul 19	Interacțiunea dintre ucraineni și reprezentanții altor etnii	27
Tabelul 20	Interacțiunea dintre ruși și reprezentanții altor etnii	27
Tabelul 21	Interacțiunea dintre găgăuzi și reprezentanții altor etnii	28
Tabelul 22	Interacțiunea dintre români și reprezentanții altor etnii	28
Tabelul 23	Interacțiunea dintre bulgari și reprezentanții altor etnii	28
Tabelul 24	Cunoașterea culturii altor etnii de către moldoveni	29
Tabelul 25	Cunoașterea culturii altor etnii de către ucraineni	29
Tabelul 26	Cunoașterea culturii altor etnii de către ruși	30
Tabelul 27	Cunoașterea culturii altor etnii de către găgăuzi	30
Tabelul 28	Cunoașterea culturii altor etnii de către români	31
Tabelul 29	Cunoașterea culturii altor etnii de către bulgari	31
Tabelul 30	Locurile unde tinerii de confruntă cu cazurile de discriminare etnică	33

LISTA FIGURILOR

Figura 1	Faptul că s-au născut/trăiesc în Republica Moldova oferă un sentiment de mândrie...	11
Figura 2	Faptul că s-au născut/locuiesc în Republica Moldova...	12
Figura 3	Percepția etniei ca posibilitate de creștere/reducere a posibilităților de afirmare socială	17
Figura 4	Evaluarea nivelului de respectare a drepturilor de auto-afirmare etnică	24
Figura 5	Politicile promovate în Republica Moldova oferă posibilități de auto-afirmare și drepturi egale tuturor etniilor din țară	26
Figura 6	Gradul de siguranță al tinerilor de diferite etnii în Republica Moldova	32
Figura 7	Cazurile de defavorizare, discriminare din cauza etniei	32

SUMAR EXECUTIV

Prezentul studiu analizează situația dialogului intercultural, toleranței și discriminării interetnice în rândul tinerilor din Republica Moldova.

Obiectivele specifice ale cercetării au fost focusate pe:

- evaluarea cunoștințelor ce țin de grupurile etnice;
- analiza relațiilor interetnice;
- determinarea nivelului dialogului intercultural în societate;
- cunoașterea atitudinii și gradului de toleranță a tinerilor vis-a-vis de grupurile minoritare;
- înaintarea unor recomandări privind educarea tinerilor în spiritul toleranței interetnice și sporirii dialogului intercultural în societate.

Pentru realizarea obiectivelor propuse s-a utilizat ancheta sociologică în bază de chestionar și interviul individual semistrukturat.

Grupul țintă al studiului l-au constituit tinerii în vârstă de 14-30 ani din Republica Moldova. Colectarea datelor s-a desfășurat în perioada 16 noiembrie - 13 decembrie 2009. Au fost colectate 804 chestionare și validate – 802, de asemenea, s-au realizat 20 de interviuri individuale aprofundate. Volumul eșantionului și respectarea metodei de selectare propusă asigură caracterul reprezentativ al studiului.

Rezultatele studiului atestă că 67,1% din tineri consideră că pe ei cel mai bine îi descrie faptul că sunt cetățeni ai Republicii Moldova, 8,1% că sunt locuitori ai anumitor localități, 2,1% europeni, 1,0% locuitori ai CSI, iar 21,7% etnia a cărei aparțin. Se mândresc cu faptul că s-au născut în Republica Moldova într-o măsură mai mare moldovenii și românii. În același timp, 55,2% din tinerii de etnie găgăuză, 40,0% din bulgari, 33,3% din romi, 31,3% din români, 29,6% din moldoveni, 28,6% din ruși, 18,9% din ucrainenii consideră că faptul că s-au născut în Moldova le face viața mai grea.

70,9% din tinerii din Republica Moldova au învățat inițial limba română, 23,9% - limba rusă, 3,0% - limba ucraineană, 1,3% - limba găgăuză și 0,9% - limba bulgară. Limba română este prima limbă învățată într-o măsură mai mare în mediul rural, iar limba rusă în mediul urban. În același timp, moldovenii atunci când interacționează cu românii și romii utilizează frecvent limba română, iar cu rușii, ucrainenii, găgăuzii, bulgarii – limba rusă. Doar o parte din ruși, ucrainenii, găgăuzii, bulgarii utilizează în comunicarea cu reprezentanții altor etnii – limba română. Găgăuzii, bulgarii, romii în comunicarea cu reprezentanții altor minorități etnice utilizează în exclusivitate limba rusă. Astfel, în cadrul familiei tinerii comunică în limba maternă, în afara acesteia însă, utilizarea limbii materne se reduce în favoarea celei ruse.

Tinerii își arată identitatea etnică mai frecvent la sărbătorile specifice etniei, în comunitate, la școală/serviciu, decât atunci când apelează la diverse instituții publice, când se află în locuri publice sau sunt la interviuri de angajare. Un număr semnificativ de tineri preferă să nu-și arate identitatea etnică niciodată. În dependență de variabila etnie, constatăm, că în cea mai mare parte, nu-și divulgă identitatea etnică bulgarii, găgăuzii, ucrainenii. Moldovenii și rușii într-o proporție mai mare își prezintă identitatea etnică permanent.

Cercetarea realizată indică un nivel redus al cunoștințelor tinerilor despre structura etnică a populației Republicii Moldova. Doar 7,6% din tineri au răspuns corect la întrebările referitoare la structura etnică a populației Republicii Moldova. Cei mai mulți dintre aceștia provin din mediul rural, au studii medii de specialitate sau superioare și vârsta de 22-25 ani. Sunt limitate și cunoștințele tinerilor despre cultura etniilor conviețuitoare în republica noastră. Însă, marea majoritate a tinerilor doresc să-și îmbunătățească cunoștințele la acest capitol.

Analiza relațiilor dintre tinerii de diferite etnii din Republica Moldova, indică că există tineri care nu au interacționat niciodată cu reprezentanții unor etnii. Locurile unde tinerii cel mai frecvent întâlnesc reprezentanți ai altor etnii sunt școala/serviciul, vecinătatea.

Reprezentanții etniilor din Republica Moldova au un nivel mediu de toleranță față de reprezentanții altor etnii, întrucât ei acceptă ca toate etniile să trăiască în Republica Moldova. Există însă diferențe în dependență de variabila etnie în acceptarea reprezentanților altor etnii în relație de rudenie prin căsătorie, în calitate de prieten apropiat, vecin, coleg de serviciu sau cetățean al țării. În această ordine de idei, menționăm că romii sunt cel mai puțin tolerați. Datele studiului indică că nivelul de toleranță este determinat de nivelul de cunoaștere al etniei. Dacă tinerii posedă mai multe cunoștințe despre o anumită etnie, atunci gradul de acceptare crește.

Caracteristicile oferite de tineri reprezentanților altor etnii denotă prejudecăți și stereotipuri față de etnia romă. Romii au fost caracterizați de 77,5% din reprezentanții altor etnii negativ. Doar 22,5% din respondenți au dat caracteristici pozitive romilor. Or, romii sunt cea mai discriminată etnie din Republica Moldova în viziunea mării majorități a tinerilor participanți la studiu.

Românii sunt cei care consideră că le sunt respectate în cea mai mare măsură drepturile de auto-afirmare etnică (media 8), ei sunt urmați de moldoveni (media 7), ucraineni, ruși, găgăuzi, bulgari (media 6) și romi (media 5). Există o interdependență în evaluarea drepturilor de auto-afirmare cu studiile respondenților, astfel dacă nivelul de studii este mai înalt, respondenții susțin că le sunt respectate într-o măsură mai mare drepturile de auto-afirmare etnică.

În cazul când le sunt încălcate drepturile, 23,7% din tineri nu știu unde să se adreseze, ceilalți apelează la procuratură, Departamentul Relații Interetnice, Ministerul de Interne, Asociațiile Etniilor, Ministerul Justiției.

În viziunea tinerilor, activitățile ce ar putea îmbunătăți cunoașterea dintre etnii în Republica Moldova, crește gradul de toleranță interetnică și dezvoltă educația interculturală sunt: organizarea festivalurilor naționale (91,3%), vizite în localitățile în care trăiesc alte etnii (90,6%), studierea culturii altor etnii în școală (89,7%), promovarea culturii etniilor în mass-media (88,2%), implicarea ONG-lor prin proiecte locale (84,1%), etc. Conform opiniei tinerilor, un rol decisiv în educarea toleranței și cultivarea respectului față de alte etnii, inclusiv în cunoașterea etniilor, trebuie să revină instituțiilor de învățământ, dar se cere și o implicare mai activă a mass-media și ONG-lor.

Rezultatele studiului ne permit să formulăm următoarele recomandări:

- Dezvoltarea unei strategii de educație interculturală de către Ministerul Educației, Ministerul Tineretului, Departamentul Relații Interetnice în colaborare cu reprezentanții societății civile care să contribuie la cunoașterea culturii diferitor etnii, dezvoltarea toleranței, recunoașterea diversității și a valorilor multiple.
- Educația interculturală trebuie să fie centrată nu doar asupra tinerilor, ci a întregii populații. Trebuie îmbunătățită colaborarea între școală – familie – comunitate, în sensul cunoașterii reciproce și dezvoltării dialogului intercultural.
- Implicarea mass-mediei în informarea populației despre cultura diferitor etnii (realizarea mai multor reportaje, emisiuni despre etniile din Republica Moldova) și dezvoltarea dialogului intercultural în societatea moldovenească.
- Asigurarea drepturilor tuturor etniilor din Republica Moldova, diminuarea diferitor situații de dezavantaj întâmpinate de reprezentanții unor etnii.
- Cunoașterea și asigurarea posibilităților de utilizare a limbilor materne ale grupurilor minoritare, dar și de învățare a limbii române de către reprezentanții altor etnii.
- Educarea toleranței în cadrul instituțiilor de învățământ față de reprezentanții altor etnii, înlăturarea prejudecăților și stereotipurilor prin cunoașterea culturii etniilor din Republica Moldova.

I. METODOLOGIA CERCETĂRII

Scopul și obiectivele cercetării

Scopul cercetării este de a cunoaște situația dialogului intercultural, toleranței și discriminării interetnice în rândul tinerilor din Republica Moldova.

Cercetarea și-a propus următoarele **obiective**:

- evaluarea cunoștințelor ce țin de grupurile etnice;
- analiza relațiilor interetnice;
- determinarea nivelului dialogului intercultural în societate;
- cunoașterea atitudinii și gradului de toleranță a tinerilor vis-a-vis de grupurile minoritare;
- identificarea situațiilor de discriminare;
- înaintarea unor recomandări privind educarea tinerilor în spiritul toleranței interetnice și sporirii dialogului intercultural în societate.

Volumul și caracteristicile eșantionului

Grupul țintă al studiului l-au constituit tinerii în vârstă de 14-30 ani din Republica Moldova. **Volumul eșantionului cantitativ** a fost de 802 persoane în vârstă de 14-30 ani.

Caracteristicile eșantionului:

- **Stratificat.** Au fost utilizate 2 criterii de stratificare:
 - *regiunea.* 12 regiuni geografice conform unităților administrativ teritoriale de până la revenirea la raioane (fostele județe),
 - *tipul localității.* Localitățile urbane au fost divizate în 3 tipuri: municipii, centrele raionale, alte orașe. Localitățile rurale au fost divizate în 2 tipuri: sate până la 3000 locuitori și sate mai mari de 3001 locuitori.
- **Volumul straturilor** a fost calculat în urma divizării pe regiuni și tipuri de localități, proporțional cu numărul populației din fiecare strat în baza celor mai recente date oferite de Biroul Național de Statistică.
- **Probabilist.** Localitățile, gospodăriile și tinerii au fost selectați aleatoriu.
- **Multistadial.** Au fost utilizate 3 stadii de randomizare:
 - *localitatea.* Localitățile din fiecare strat incluse în eșantion au fost selectate aleatoriu (excepție municipiile Chișinău, Bălți și Comrat). Au fost selectate 62 de localități: 3 municipii, 16 orașe și 43 localități rurale.
 - *gospodăria.* În fiecare localitate a fost stabilit numărul de rute necesar de parcurs în funcție de numărul de chestionare repartizate pentru fiecare localitate, însă pe fiecare rută a fost posibil de realizat nu mai mult de 4 chestionare. Gospodăriile unde a avut loc chestionarea au fost selectate prin tehnica rutei aleatoare, în baza pasului statistic.
 - *persoana.* În gospodăriile selectate operatorii au înregistrat persoanele în vârstă de 14-30 ani, fiind chestionată persoana care urmează să-și serbeze prima ziua de naștere.

Eșantionul este reprezentativ pentru tinerii în vârstă de 14-30 ani din Republica Moldova, exclusiv Transnistria, cu o eroare maximală de $\pm 3,5\%$.

Eșantionul studiului calitativ a cuprins 20 de tineri selectați în dependență de următoarele variabile demografice: etnia, vârsta, sex, mediul de reședință (urban sau rural), studiile.

Instrumentele de cercetare

Instrumentul de cercetare pentru studiul cantitativ a fost chestionarul cu răspunsuri precodificate și unele întrebări deschise administrat de operatorii de interviu. Chestionarul a fost elaborat de către echipa de cercetare a Centrului de Investigații și Consultanță „SocioPolis” în colaborare cu experții Consiliului Național al Tineretului din Moldova (CNTM) în două limbi: română și rusă.

Instrumentul de cercetare pentru studiul calitativ la constituit ghidul de interviu semistrukturat bazat pe întrebări deschise. Interviul oferă posibilitatea cunoașterii și înțelegerii profunde a experiențelor intervievaților. Respectiv, ele s-au realizat cu scopul lămuririi, adâncirii și completării unor informații rezultate în urma studiului cantitativ.

Instrumentele de cercetare (chestionarul și ghidul de interviu) au cuprins cinci compartimente:

- informație generală (date socio-demografice);
- percepția identității etnice;
- cunoștințele despre grupurile etnice din Republica Moldova;
- analiza relațiilor dintre tinerii de diferite etnii;
- cunoașterea situațiilor de discriminare interetnică.

Colectarea datelor

Colectarea datelor s-a desfășurat în perioada 16 noiembrie - 13 decembrie 2009. Atât chestionarea, cât și interviuarea tinerilor a fost efectuată la locul de domiciliu al respondenților în limbile română sau rusă, în dependență de preferințele lingvistice a respondenților și dorința de a exprima opiniile și relata experiențele. Chestionarele și ghidurile de interviu au fost administrate de către operatorii Centrului de Investigații și Consultanță „SocioPolis”.

Analiza

Au fost colectate 804 chestionare și validate - 802.

Datele colectate au fost introduse în softul statistic SPSS de către personal instruit, specializat în introducerea datelor. Datele au fost procesate, prelucrate și analizate per total și în funcție de diferite categorii socio-demografice.

În urma analizei structurii eșantionului obținut în teren, s-a constatat concordanța dintre distribuția populației cunoscută din datele statistice disponibile și cea obținută în cadrul eșantionului, în limitele abaterii statistice admisibile. Anumite diferențe s-au înregistrat în cazul structurii pe sexe (supra-reprezentarea persoanelor de sex feminin) și pe vârste (sub-reprezentarea tinerilor în vârstă de 22-30 ani). Aceste diferențe se explică prin migrația tinerilor la muncă peste hotare.

Pentru o mai mare exactitate s-a recurs la ponderarea rezultatelor în dependență de variabila etnie, astfel încât structura eșantionului luat în calcul să reprezinte distribuțiile înregistrate în statistica oficială și cea obținută din teren. Diferența dintre rezultatele ponderate și cele neponderate nu depășește la niciuna din întrebări $\pm 1,4\%$.

II. STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ A EȘANTIONULUI

Eșantionul cercetării cantitative l-au constituit 802 tineri în vârstă de 14-30 ani. Eșantionul reprezentativ la nivel național a fost constituit din 608 moldoveni (75,8%), 67 ucraineni (8,3%), 47 ruși (5,9%), 35 găgăuzi (4,4%), 18 români (2,2%)¹, 15 bulgari (1,9%) și 12 reprezentanți ai altor naționalități (1,5%) (a se vedea Tabelul 1).

Conform mediului de reședință – 52,0% din tineri provin din mediul rural, 48,0% din mediul urban (21,3% din orașe, altele decât municipiile Chișinău, Bălți și Comrat și 26,7% din municipiile Chișinău, Bălți și Comrat).

La cercetare au participat 46,6% respondenți de sex masculin și 53,4% de sex feminin.

Conform vârstei, 30,8% tineri au 14-17ani, 29,3% tineri - 18-21 ani, 19,8% tineri – 22-25 ani și 20,1% din tineri - 26-30 ani. Vârsta medie a tinerilor participanți la studiu este de 21 ani, iar mediana² vârstei – 20 ani.

După nivelul de educație 36,9% din tineri își fac /au finisat studiile gimnaziale, 26,8% își fac /au absolvit studiile liceale, 19,8% - își fac /au absolvit studiile profesionale și 16,4% își continuă/au finisat studiile universitare.

Tabelul 1.

Structura socio-demografică a eșantionului cantitativ

Categoriile socio-demografice		Numărul respondenților	%
Etnia ³	Moldoveni	608	75,8
	Ucraineni	67	8,3
	Ruși	47	5,9
	Găgăuzi	35	4,4
	Români	18	2,2
	Bulgari	15	1,9
	Romi	3	0,4
	Alta	9	1,1
Mediu de reședință	rural	417	52,0
	urban mic	171	21,3
	urban (municipiile Chișinău, Bălți, Comrat)	214	26,7
Sexul	masculin	374	46,6
	feminin	428	53,4
Vârsta	14-17 ani	247	30,8
	18-21 ani	235	29,3
	22-25 ani	159	19,8
	26-30 ani	161	20,1
Studii	primare/medii incomplete	297	36,9
	medii generale	215	26,8

¹ În cadrul studiului 2,2% din tineri (18 tineri) s-au declarat români. Datele colectate indică că tinerii percep diferit aceste etnii, motiv care a determinat păstrarea ambelor categorii și analiza datelor separat pentru fiecare categorie.

² Mediana reprezintă vârsta la care respondenții se împart în două părți egale.

³ Respondenții singuri și-au declarat etnia, operatorii înregistrând doar datele.

	medii profesionale	159	19,8
	superioare / superioare incomplete	132	16,4

Eșantionul cercetării calitative l-au constituit 20 tineri selectați în dependență de următoarele variabile socio-demografice: etnie, mediu de reședință, vârstă, sex, studii (a se vedea Tabelul 2).

Tabelul 2.

Structura socio-demografică a eșantionului calitativ

Nr.	Etnia	Mediul de reședință	Vârsta	Sexul	Studiile
IIA ⁴ 1	Moldovenească	Urban	27 ani	Masculin	Superioare
IIA 2	Moldovenească	Rural	18 ani	Masculin	Medii generale
IIA 3	Moldovenească	Rural	20 ani	Feminin	Medii generale
IIA 4	Moldovenească	Urban	27 ani	Feminin	Superioare
IIA 5	Ucraineană	Rural	30 ani	Masculin	Profesionale
IIA 6	Ucraineană	Rural	30 ani	Feminin	Superioare
IIA 7	Ucraineană	Urban	22 ani	Masculin	Medii generale
IIA 8	Ucraineană	Urban	20 ani	Feminin	Medii generale
IIA 9	Rusă	Urban	29 ani	Feminin	Superioare
IIA 10	Rusă	Rural	21 ani	Feminin	Medii generale
IIA 11	Rusă	Urban	23 ani	Masculin	Profesionale
IIA 12	Rusă	Rural	28 ani	Masculin	Medii generale
IIA 13	Găgăuză	Urban	22 ani	Feminin	Superioare
IIA 14	Găgăuză	Rural	21 ani	Masculin	Medii generale
IIA 15	Găgăuză	Urban	29 ani	Feminin	Superioare
IIA 16	Bulgară	Rural	18 ani	Feminin	Medii generale
IIA 17	Bulgară	Rural	23 ani	Masculin	Medii generale
IIA 18	Bulgară	Urban	24 ani	Feminin	Profesionale
IIA 19	Bulgară	Urban	29 ani	Masculin	Superioare
IIA 20	Romă	Rural	30 ani	Feminin	Medii generale

⁴ IIA – Interviu Individual Aprofundat.

III. REZULTATELE STUDIULUI

3.1. Percepția identității etnice

3.1.1 Caracteristicile propriei etniei

Etnia este un grup relativ mare de persoane ce au aceeași origine și care se particularizează în raport cu alte grupuri prin trăsături proprii. O comunitate etnică se diferențiază de altele prin următoarele caracteristici fundamentale⁵: (i) „numele colectiv” care este de fapt elementul identificabilității unei etnii în înregistrările istorice, emblema comunității etnice, (ii) un „mit comun al originii” care furnizează înțelesul unei așezări colective și explică originile, creșterea și destinul acesteia; (iii) „împărtășirea unei istorii” care reprezintă experiențele diferitor generații care se adăuga la arborele genealogic comun și definește o populație în termenii succesiunii temporale experimentate, transmițând totodată generației viitoare istoria propriei lor experiențe; (iv) „împărtășirea unei culturi, tradiții” ce ajută la unirea membrilor și la separarea lor de cei din afara; (v) „asocierea cu un anumit teritoriu”, etc. Printre trăsăturile specifice ce caracterizează diferite etnii se mai înscriu (vi) limba vorbită și (vii) religia.

Intervievații au relatat că fiecare etnie se deosebește de celelalte prin: (i) tradiții și obiceiuri: „...nunțile care sunt însoțite de dansuri specifice..”; „...sărbătorile de Anul Nou, obiceiurile de Paști, în general sărbătorile religioase”, inclusiv bucătăria națională; (ii) limbă care provoacă unele dificultăți în procesul comunicării; (iii) felul de a fi a fiecărei etnii „modul de a gândi” sau de a munci „bulgarii, rușii sun capricioși în privința muncii pe care o fac, iar moldovenii lucrează la ceea ce este”, „țigani au cuznițe, iar moldovenii nu știu să lucreze la ele”.

Fiind întrebați ce au în comun cu celelalte etnii din Republica Moldova, respondenții au adus ca argumente teritoriul pe care locuiesc: „*traiul nostru de fiecare zi practic se aseamănă căci locuim pe același teritoriu, ne supunem aceluiași legi și norme reglementate de stat*”. Unii au menționat „*religia*” ca fiind un element comun etniilor, alții - istoria comună sau faptul „*că ne leagă bunătatea, dragostea, principiile morale și dorința de adevăr*” și „*înțelepciunea*”.

Faptul că reprezintă o anumită etnie sau că sunt parte componentă a ei pentru fiecare respondent prezintă o deosebită importanță: „...*aceasta mă caracterizează, îmi dă trăsături comune doar pentru etnia mea. În felul acesta mă identific cu semenii mei, ușor îmi fac prieteni, avem aceleași interese, gânduri și expresii ce ne caracterizează. Pot cere ajutor oricui și sunt sigur că vor fi receptivi, săritori la nevoie*” (IIA 1); „*mă simt împlinit spiritual*” (IIA 5); „*etnia nu se alege, asta e în sânge, după cum te-ai născut, și trebuie să fii mândru că tu ești urmașul strămoșilor tăi*” (IIA 3); „*este foarte important, pentru că părinții noștri sunt romi și noi nu ne putem dezice de etnia noastră. Noi ne mândrim cu acest lucru*” (IIA 20); „*sunt de etnie bulgară, ... am uneori o mândrie că sunt de această naționalitate*” (IIA 16).

Tinerii participanți la studiu au avut posibilitatea să aleagă din mai multe expresii generale precum: cetățean al Republicii Moldova, locuitor al acestei localități, locuitor al CSI, European sau reprezentant al propriei etnii pe cea care îi descrie cel mai bine. Astfel, 67,1% din tineri consideră că pe ei cel mai bine îi descrie faptul că sunt cetățeni ai Republicii Moldova, 8,1% că sunt locuitori ai anumitor localități, 2,1% europeni, 1,0% locuitori ai CSI, iar 21,7% etnia căreia aparțin (a se vedea Tabelul 3). Observăm, că pentru marea majoritate a tinerilor este importantă asocierea cu teritoriul țării pe care trăiesc, iar pentru unii din respondenți, identitatea etnică este mult mai importantă decât teritoriul, ei consideră că îi caracterizează mai bine faptul că sunt reprezentanți unei anumite etnii.

⁵ Smith A.D., *National Identity*. – Penguin Books, 1991, p.21.

Tabelul 3.

Expresiile care descriu tinerii respondenți...

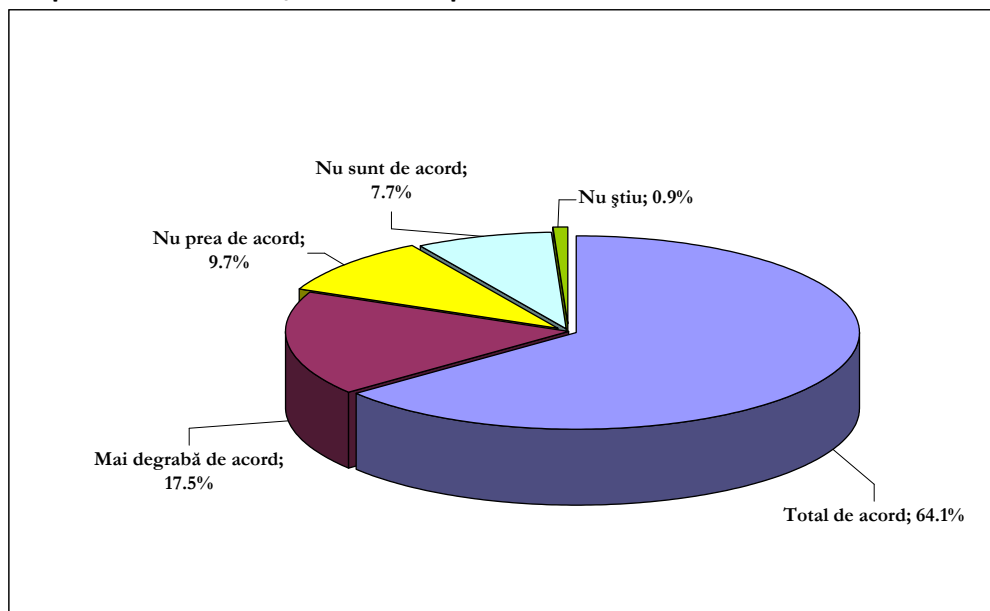
Naționalitatea	Cetățean al Republicii Moldova	Locuitor al CSI	European	Locuitor al localității în care trăiește	Reprezentant al propriei etnii
Moldovean	68,7%	0,8%	2,1%	6,6%	21,8%
Ucraineni	66,2%	-	1,4%	12,2%	20,2%
Ruși	66,7%	2,8%	-	16,7%	13,8%
Gagăuzi	41,4%	-	-	10,3%	48,3%
Român	62,5%	-	18,8%	12,5%	6,2%
Bulgarii	65,0%	10,0%	-	10,0%	15,0%
Romi	66,7%	-	-	-	33,3%
Altă etnie	83,3%	-	-	16,7%	-
Total	67,1%	1,0%	2,1%	8,1%	21,7%

Faptul că s-au născut în Republica Moldova oferă un sentiment puternic de mândrie „total de acord” pentru 64,1% din tineri, „mai degrabă sunt de acord” cu acest fapt – 17,5%, în timp ce 9,7% - „nu prea sunt de acord”, iar 7,7% „nu sunt deloc de acord” (a se vedea Figura 1).

Se mândresc cu faptul că s-au născut/trăiesc în Republica Moldova într-o măsură mai mare tinerii din mediul rural, comparativ cu cei din mediul urban, iar conform identității etnice - moldovenii.

Figura 1.

Faptul că s-au născut/trăiesc în Republica Moldova oferă un sentiment de mândrie...

Etnia moldovenească oferă la 86,1% din tineri sentimentul de mândrie („în totalitate de acord” și „mai degrabă de acord”), în timp ce 12,79% „nu prea sunt de acord” și „nu sunt deloc de acord” cu aceasta. Sentimentul de mândre este caracteristic, în special, tinerilor moldoveni din localitățile rurale (90,1%), comparativ cu cei din municipii (77,5%).

Etnia ucraineană oferă la 81,1% din tinerii ucraineni născuți în Republica Moldova sentimentul de mândrie („în totalitate de acord” și „mai degrabă de acord”), în timp ce 14,9% dintre aceștia nu sunt de acord cu acest fapt. Există în acest caz diferențe după sex, femeile se mândresc într-o proporție mai mare decât bărbații (83,4% și 79%, respectiv). Sentimentul de

mândrie, în cazul etniei ucrainene este specific în special respondenților din municipii (84,2%), sate (82,6%) și mai puțin celor din orașele mici (66,7%).

Etnia rusă oferă la 77,8% din tinerii ruși născuți în Moldova sentimentul de mândrie, sentimentul dat fiind străin la 19,4% din tinerii acestei etnii. În acest caz nu există diferențe semnificative conform mediului de reședință sau sexului respondentului.

Etnia găgăuză oferă un sentiment de mândrie la 75,9% din tinerii de această etnie născuți în Moldova, în timp ce 20,7% dintre aceștia nu sunt de acord cu acest fapt. În cazul acestei etnii urmărim următoarele tendințe: se mândresc cu etnia toți găgăuzii din municipii, 76,9% din cei din orașele mici și doar 73,3% din cei din localitățile rurale. Există în acest caz și diferențe semnificative după sex, etnia oferă sentimente de mândrie în special sexului feminin (91,7%), comparativ cu cel masculin (64,7%).

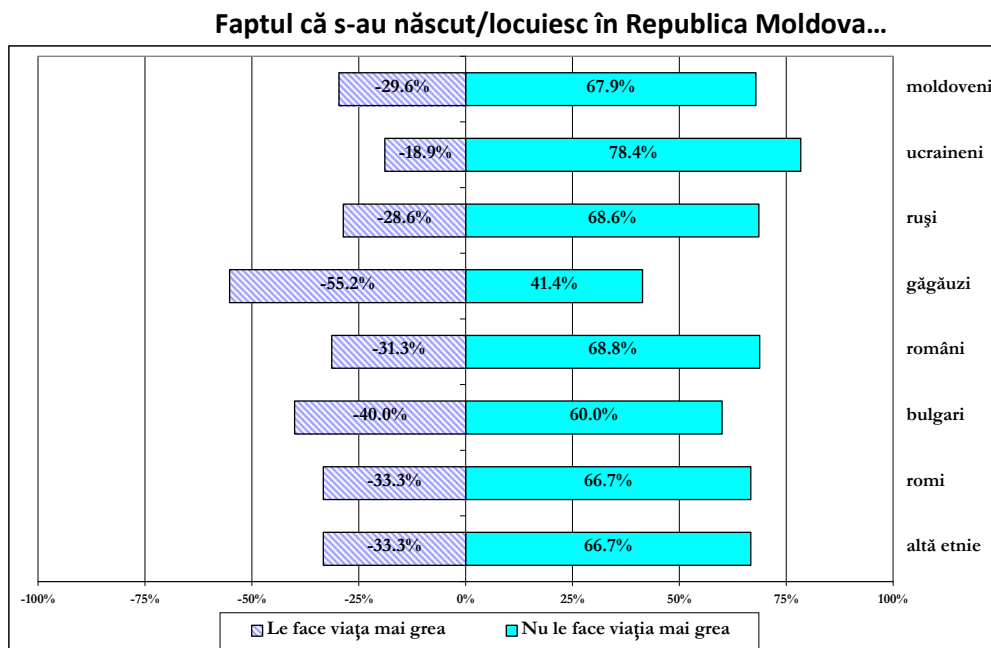
Etnia română oferă la 93,8% din tinerii români născuți în republică sentimentul de mândrie („în totalitate de acord” și „mai degrabă de acord”), acest sentiment nefiind caracteristic la 6,2% din tinerii români. Se mândresc că s-au născut de etnie română, dar sunt cetățeni ai Republicii Moldova, în special, tinerii români din mediul urban, comparativ cu cei din mediul rural.

Tinerii bulgari se mândresc cu etnia lor în 80 la sută din cazuri, comparativ cu 15 la sută care consideră că acesta nu ar fi un motiv de mândrie. Etnia le dă un sentiment de mândrie la toți tinerii din municipii, la 83,4% din orașele mici, și mai puțin la cei din localitățile rurale.

Constatăm, astfel, că se mândresc cu etnia în cazul nașterii în Republica Moldova în cea mai mare măsură moldovenii și românii.

Însă, 55,2% din tinerii de etnie găgăuză, 40,0% din bulgari, 33,3% din romi, 31,3% din români, 29,6% din moldoveni, 28,6% din ruși, 18,9% din ucrainenii consideră că faptul că s-au născut în Moldova le face viața mai grea (a se vedea Figura 2).

Figura 2.

3.1.2 Limba maternă și gradul de utilizare al acesteia

Datele studiului indică că 70,9% din tinerii din Republica Moldova au învățat inițial limba română, 23,9% - limba rusă, 3,0% - limba ucraineană, 1,3% - limba găgăuză și 0,9% - limba bulgară. Limba română este prima limbă învățată într-o măsură mai mare în mediul rural – de 74,1% din tineri, iar limba rusă în mediul urban: în municipii – 29,8% și alte orașe – 25,9%.

Limba constituie o barieră în comunicarea dintre tineri în Republica Moldova „nu prea am prieteni, nici cunoscuți care să vorbească altă limbă decât româna...trebuie să ne înțelegem cumva...Și sincer nu-mi prea place să discut în limba rusă cu ucrainenii...” (IIA 1).

Pe de altă parte, în unele localități nu există posibilități pentru a cunoaște limba română: „Problema este că la noi toate posturile de televiziune și radio sunt doar ucrainești și noi chiar dacă am dori să învățăm limba moldovenească nu putem. Eu foarte mult doresc să o învăț deoarece îmi trebuie la muncă. M-am ciocnit că nu înțeleg totul deoarece toată documentația este în limba moldovenească” (IIA 6); „ne este greu nouă găgăuzilor...La noi majoritatea școlilor sunt în limba rusă” (IIA 14).

Prima limbă pe care au învățat-o tinerii de naționalitate moldovenească în 87,7% din cazuri este română, în 10,8% de cazuri – limba rusă, 1,3% de cazuri – limba ucraineană. Pentru tinerii de naționalitate rusă în 89,9% din cazuri prima limbă învățată a fost cea rusă, iar în 11,1% de cazuri – limba română. Pentru tinerii de naționalitate ucraineană, găgăuză sau bulgară constatăm că prima limbă învățată a fost cea rusă, urmată de cea specifică etniei și cea română. Astfel, 68,5% din ucrainenii au învățat inițial limba rusă, 23,3% cea ucraineană și 8,2% cea română; 65,5% din găgăuzii au învățat inițial limba rusă, 27,6% - cea găgăuză și doar 6,9% - cea română. Tinerii bulgari țin mai mult la limba maternă, comparativ cu etniile găgăuză și ucraineană. Doar 45 % din ei, inițial au învățat rusa, 40% - bulgara, 10% - româna și 5% găgăuza(a se vedea Tabelul 4).

Tabelul 4.

Ordinea învățării limbilor la tinerii de diferite etnii, %

Etniile	Prima limbă	A doua limbă	A treia limbă	Altă limbă
Moldoveni	87,7 (Româna)	10,8 (Rusa)	1,3 (Ucraineana)	
Ucraineni	68,5 (Rusa)	23,3 (Ucraineana)	8,2 (Româna)	
Ruși	89,9 (Rusa)	11,1 (Româna)	-	
Gagauzi	65,5 (Rusa)	27,6 (Găgăuza)	6,9 (Româna)	
Bulgari	45,0 (Rusa)	40,0 (Bulgara)	10,0 (Româna)	5,0 (Găgăuza)
Romi	33,3 (Romani)	33,3 (Rusa)	33,3 (Româna)	

Datele studiului indică că, 71,4% din tineri comunică în familie în limba română, 21,9% - în limba rusă și 3,6% în cea ucraineană. Gradul de utilizare al limbii ruse, însă, crește în comunicarea cu prietenii, vecinii (23,8%), la școală sau serviciu (26,1%), aceasta atingând proporții semnificative în cazul ascultării radioului (49,1%) sau vizionării emisiunilor televizate (63,1%). Constatăm, că gradul de utilizare a limbilor specifice minorităților etnice, inclusiv a limbii române specifice majorității etnice se micșorează în afara familiei în favoarea limbii ruse.

Astfel, 88,2% din tinerii moldoveni și români comunică preponderent în familie în limba română, gradul de utilizare al acesteia micșorându-se în cazul comunicării cu prietenii, vecinii (86,9%), la școală/serviciu (85,6%), în citirea literaturii artistice (79,5%) sau a presei (76,7%), ascultării radioului (55,8%) sau vizionării programelor televizate (39,5%) în favoarea limbii ruse. Limbile celorlalte minorități naționale sunt utilizate foarte rar de tinerii moldoveni (a se vedea Tabelul 5).

Tabelul 5.

Limba utilizată de moldoveni/români cel mai frecvent în diferite situații

	Materna	Rusa	Altă limbă ⁶
Comunică în familie	88,2%	10,5%	1,3%
Comunică cu prietenii, vecinii	86,9%	11,9%	1,2%

⁶ În dependență de mediul în care locuiesc poate fi limba ucraineană (dacă locuiesc la hotar cu Ucraina), limba bulgară sau cea găgăuză

Comunică la școală / la serviciu	85,6%	13,3%	1,1%
Privesc televizorul	39,5%	58,1%	2,4%
Ascultă radioul	55,8%	42,0%	2,2%
Citesc literatură artistică	79,5%	20,0%	0,5%
Citesc presa	76,7%	22,8%	0,5%

Doar 29,7% din tinerii ucraineni vorbesc acasă în limba maternă, 60,8% – comunică în limba rusă și 9,5% în limba română. În comunicarea cu prietenii, vecinii scade gradul de utilizare al limbii materne (23,0%) în favoarea limbii ruse (66,2%) și altor limbii (1,3%), limba română păstrându-și același nivel de întrebuițare. În același timp, gradul de utilizare al limbii române crește în comunicarea la școală sau serviciu (17,6%). Menționăm, de asemenea, că 78,1% din tinerii ucraineni privesc cel mai frecvent emisiunile televizate, 81,4% ascultă emisiunile radio, 84,9% citesc presa și 90,4% literatura artistică în limba rusă (a se vedea Tabelul 6).

Tabelul 6.

Limba utilizată de ucraineni cel mai frecvent în diferite situații

	Materna	Româna ⁷	Rusa	Altă limbă
Comunică în familie	29,7%	9,5%	60,8%	-
Comunică cu prietenii, vecinii	23,0%	9,5%	66,2%	1,3%
Comunică la școală / la serviciu	17,6%	17,6%	64,9%	-
Privesc televizorul	13,7%	6,8%	78,1%	1,4%
Ascultă radioul	12,9%	4,3%	81,4%	1,4%
Citesc literatură artistică	4,1%	5,5%	90,4%	-
Citesc presa	6,8%	8,2%	84,9%	0,1%

55,2% din tinerii găgăuzi comunică în familie în limba rusă, 34,5% în limba maternă, 6,9% în limba română și 3,4% în limba bulgară. La școală sau serviciu gradul de utilizare al limbii ruse crește până la 79,3%, limba maternă e utilizată mult mai rar – 13,8%, iar limba română rămâne constantă. Totuși, în comunicarea cu prietenii, vecinii, limba maternă își păstrează același nivel de utilizare ca și în cazul familiei. În același timp, tinerii găgăuzi nu citesc literatură artistică sau presa în limba maternă, în asemenea situații fiind utilizate doar limbile rusă (93,1%) și limba română (6,9%) (a se vedea Tabelul 7).

Tabelul 7.

Limba utilizată de găgăuzi cel mai frecvent în diferite situații

	Materna	Româna	Rusa	Altă limbă
Comunică în familie	34,5%	6,9%	55,2%	3,4% ⁸
Comunică cu prietenii, vecinii	34,5%	3,4%	62,1%	-
Comunică la școală / la serviciu	13,8%	6,9%	79,3%	-
Privesc televizorul	-	3,4%	96,6%	-
Ascultă radioul	6,9%	6,9%	86,2%	-
Citesc literatură artistică	-	6,9%	93,1%	-
Citesc presa	-	6,9%	93,1%	-

Tinerii bulgari utilizează limba maternă pentru comunicarea în cadrul familiei în 50 % de cazuri, comparativ cu limba rusă – 35% de cazuri, limba română – 10% de cazuri și limba găgăuză – 5% din cazuri. Gradul de utilizare al limbii bulgare scade în comunicarea cu prietenii

⁷ Limba de stat

⁸ Limba bulgară

până la 20%, televiziune – 10%, serviciu – 5%, radiou – 5%, nefiind utilizată în citirea presei sau literaturii artistice (a se vedea Tabelul 8).

Tabelul 8.

Limba utilizată de bulgari cel mai frecvent în diferite situații

	Materna	Româna	Rusa	Altă limbă
Comunică în familie	50,0%	10,0%	35,0%	5,0% ⁹
Comunică cu prietenii, vecinii	20,0%	10,0%	65,0%	5,0%
Comunică la școală / la serviciu	5,0%	10,0%	85,0%	-
Privesc televizorul	10,0%	-	90,0%	-
Ascultă radioul	5,0%	5,0%	85,0%	5,0%
Citesc literatură artistică	-	5,0%	95,0%	-
Citesc presa	-	10,0%	90,0%	-

Pentru tinerii de naționalitate rusă, gradul de utilizare a limbii române crește de la 13,9% în cadrul familiei la 14,3% în cazul ascultării radioului sau citirii literaturii artistice, la 17,1% în cazul utilizării presei, la 19,4% în cazul comunicării cu prietenii și la 20% în cazul comunicării la școală/serviciu. În afară de limba maternă și limba română, o parte din tinerii ruși comunică cu prietenii, în familie sau la școală/serviciu în limba ucraineană (a se vedea Tabelul 9).

Tabelul 9

Limba utilizată de ruși cel mai frecvent în diferite situații

	Materna	Româna	Altă limbă
Comunică în familie	83,3%	13,9%	2,8% ¹⁰
Comunică cu prietenii, vecinii	72,2%	19,4%	8,4%
Comunică la școală / la serviciu	77,1%	20,0%	2,9%
Privesc televizorul	83,3%	13,9%	2,8%
Ascultă radioul	85,7%	14,3%	-
Citesc literatură artistică	85,7%	14,3%	-
Citesc presa	82,9%	17,1%	-

În cadrul studiului am colectat și informații referitoare la limba utilizată în procesul de comunicare în dependență de variabila etnie. Analiza datelor indică că moldovenii în comunicarea cu românii și romii, utilizează frecvent limba română, iar în comunicarea cu rușii, ucrainenii, găgăuzii, bulgarii – limba rusă (a se vedea Tabelul 10).

Tabelul 10.

Limba cel mai des utilizată pentru comunicare de moldoveni atunci când poartă discuții cu ...

	Română	Rusă	Altă limbă
Moldovenii	93,9%	4,8%	-
Ucrainenii	11,3%	69,2%	7,3%
Rușii	10,6%	86,3%	0,2%
Găgăuzii	15,6%	56,3%	5,3%
Românii	89,4%	3,9%	1,1%
Bulgarii	15,8%	54,4%	6,9%
Romii	66,1%	14,8%	4,5%

Notă: Diferența până la 100% o reprezintă cei care au declarat că nu comunică cu etniile date.

Notă: Altă limbă, în majoritatea cazurilor reprezintă limba maternă a etniei date.

⁹ Limba găgăuză

¹⁰ Limba ucraineană

Tinerii de etnie rusă în marea majoritate a cazurilor utilizează limba rusă în comunicarea cu moldovenii. Totuși, 28 la sută dintre ei utilizează limba română (a se vedea Tabelul 11).

Tabelul 11.

Limba cel mai des utilizată pentru comunicare de ruși atunci când poartă discuții cu ...

	Română	Rusă	Altă limbă
Moldovenii	27,8%	69,4%	-
Ucrainenii	5,6%	77,8%	16,7%
Rușii	2,8%	97,2%	-
Găgăuzii	5,6%	80,6%	-
Românii	25,0%	63,9%	2,8%
Bulgarii	5,6%	80,6%	-
Romii	5,6%	86,1%	2,8%

Notă: Diferența până la 100% o reprezintă cei care au declarat că nu comunică cu etniile date.

Notă: Altă limbă, în majoritatea cazurilor reprezintă limba maternă a etniei date.

Dintre minoritățile etnice existente în Republica Moldova, observăm că doar o mică parte din rușii ucrainenii utilizează în comunicarea cu reprezentanții altor minorități etnice - limba română; găgăuzii, bulgarii, romii, în asemenea situații utilizează în exclusivitate limba rusă (a se vedea Tabelele 12, 13, 14).

Tabelul 12.

Limba cel mai des utilizată de ucrainenii atunci când poartă discuții cu ...

	Română	Rusă	Limba ucraineană
Moldovenii	37,8%	60,8%	1,4%
Ucrainenii	2,7%	52,7%	44,6%
Rușii	2,7%	95,9%	1,4%
Găgăuzii	2,7%	75,7%	9,5%
Românii	33,8%	51,4%	6,8%
Bulgarii	2,7%	75,7%	4,1%
Romii	16,2%	71,6%	4,1%

Notă: Diferența până la 100% o reprezintă cei care au declarat că nu comunică cu etniile date.

Tabelul 13.

Limba cel mai des utilizată de găgăuzii atunci când poartă discuții cu ...

	Română	Rusă	Limba găgăuză
Moldovenii	27,6%	69,0%	-
Ucrainenii	-	86,2%	6,9%
Rușii	-	96,6%	-
Găgăuzii	-	44,8%	51,7%
Românii	17,2%	75,9%	-
Bulgarii	-	82,8%	10,3%
Romii	-	82,8%	6,9%

Notă: Diferența până la 100% o reprezintă cei care au declarat că nu comunică cu etniile date.

Tabelul 14.

Limba cel mai des utilizată de bulgarii atunci când poartă discuții cu ...

	Română	Rusă	Limba bulgară
Moldovenii	30,0%	70,0%	-
Ucrainenii	-	90,0%	10,0%
Rușii	-	95,0%	5,0%
Găgăuzii	-	80,0%	20,0%
Românii	25,0%	55,0%	10,0%

Bulgarii	-	30,0%	65,0%
Romii	10,0%	70,0%	15,0%

Notă: Diferența până la 100% o reprezintă cei care au declarat că nu comunică cu etniile date.

3.1.3 Etnia ca factor de afirmare socială

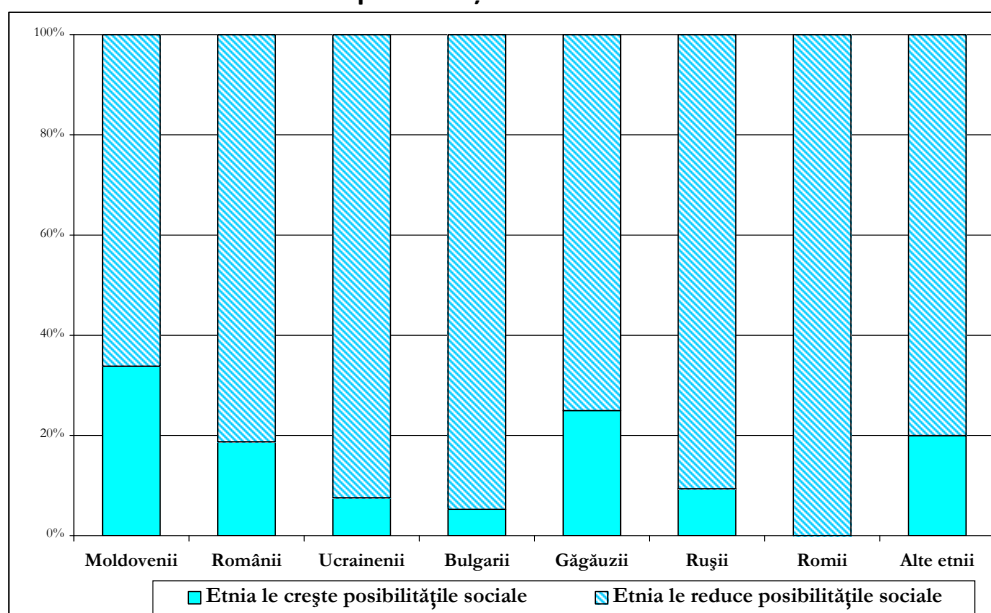
Un factor important în construirea identității etnice o are percepția „utilității” ce o oferă etnia persoanei, prin prisma vieții de zi cu zi, trăită subiectiv de fiecare individ în parte. Astfel, respondenții au fost puși în situația de a răspunde la următoarele întrebări „faptul că v-ați născut de etnia X ca cetățean/locuitor al Republicii Moldova:

- vă face să vă simțiți superior altor etnii,
- vă face să vă simțiți inferior altor etnii,
- vă oferă mai multe drepturi,
- vă oferă mai puține drepturi,
- vă oferă mai multe posibilități de autoafirmare,
- vă limitează opțiunile în viața social-economică”.

Răspunsurile la întrebări au fost analizate pentru a vedea în ce măsură percep tinerii identitatea etnică ca pe un impediment sau avantaj în afirmarea în societate. Datele indică că 33,8% din moldoveni, 25,0% din găgăuzi, 18,8% din români consideră că etnia le oferă avantaje în afirmarea în societate, în același timp numărul tinerilor care percep careva utilități este mult mai mic în cazul rușilor (9,4%), ucrainenilor (7,6%), bulgarilor (5,3%) (a se vedea Figura 3).

Figura 3.

Percepția etniei ca posibilitate de creștere/reducere a posibilităților de afirmare socială

Tinerii cel mai frecvent își arată identitatea etnică la sărbătorile specifice etniei, în comunitate, la școală/locul de muncă, comparativ cu atunci când apelează la diverse instituții publice, la interviuri de angajare, etc. În același timp, doar 41,8% din tineri preferă să-și arate identitatea etnică „permanent” în locurile publice, 48,9% la interviurile de angajare, 49,3% atunci când apelează la diferite instituții publice, 50,6% la serviciu/școală. Optează pentru a nu-și arăta identitatea într-o măsură mai mare tinerii din municipii, urmași de cei din orașele mici.

Un număr semnificativ de tineri preferă să nu-și arate identitatea etnică niciodată. Cel mai frecvent tinerii nu-și arată identitatea etnică la interviurile de angajare și atunci când

apelează la diferite instituții publice. În dependență de variabila etnie, constatăm, că în cea mai mare parte, nu-și divulgă identitatea etnică bulgarii. Peste 50 la sută din tinerii acestei etnii nu-și arată identitatea la interviurile de angajare, în jur de 45 la sută atunci când apelează la diverse instituții publice, la locul de muncă/studii, precum și în comunitate, iar 35 la sută nici atunci când se află în cercul de prieteni (a se vedea Tabelul 15). În afară de bulgari în jur de 30 la sută din găgăuzii preferă să nu-și divulge identitatea etnică, peste 25 la sută din ruși, peste 20 la sută din ucrainenii. Dacă vom compara răspunsurile la această întrebare la tinerii de etnie majoritară cu cei ce reprezintă minoritățile etnice constatăm ce există diferențe semnificative. Astfel, moldovenii, dar și rușii într-o proporție mai mare își prezintă identitatea permanent. După ei urmează ucrainenii, găgăuzii și bulgarii.

Tabelul 15.

Situațiile când tinerii niciodată nu-și arată identitatea etnică

	Moldovenii	Ucrainenii	Rușii	Găgăuzii	Românii	Bulgarii	Romii
Când se află în locuri publice	13,3%	20,5%	27,8%	31,0%	12,5%	15,0%	0,0%
Atunci când se află în cercul de prieteni	16,4%	13,7%	19,4%	27,6%	6,3%	35,0%	0,0%
La locul de muncă / studii	14,6%	23,6%	25,0%	31,0%	6,7%	45,0%	0,0%
La interviuri de angajare	19,4%	25,4%	30,3%	28,6%	21,4%	52,9%	0,0%
Atunci când apelează la diverse instituții publice	14,8%	26,8%	28,6%	31,0%	12,5%	45,0%	33,3%
La sărbători specifice etniei	15,1%	24,7%	25,7%	31,0%	6,3%	25,0%	0,0%
În comunitate	16,3%	24,7%	30,6%	31,0%	6,3%	45,0%	0,0%

3.2. Percepția altor etnii

3.2.1 Cunoștințele tinerilor despre structura etnică a populației

Componenta națională a populației Republicii Moldova¹¹ înregistrată la recensământul din 2004, relevă că moldovenii, etnia majoritară, constituie 75,8% din totalul populației, ucrainenii – 8,4%, rușii – 5,9%, găgăuzii – 4,4%, românii – 2,2%, bulgarii – 1,9% și alte naționalități – 1,0%. Cercetarea realizată indică un nivel redus al cunoștințelor tinerilor despre structura etnică a populației Republicii Moldova. Astfel, în concepția a 81,1% din tineri, populația majoritară o constituie moldovenii. Pe locul doi 49,3% din tinerii au plasat reprezentanții etniei ruse. Pe locul III a fost plasată etnia ucraineană de către 24% din respondenți. Analiza datelor atestă că doar 7,6% din tineri au răspuns corect la toate întrebările referitoare la structura etnică a populației Republicii Moldova. Cei mai mulți dintre aceștia provin din mediul rural, au studii medii de specialitate sau superioare și vârsta de 22-25 ani.

Constatăm astfel, că percepția tinerilor nu reflectă situația reală, ea fiind influențată de mai mulți factori: (i) unul din ei s-ar baza pe faptul că marea majoritate a minorităților etnice (ucrainenii, găgăuzii, bulgarii) vorbesc în limba rusă și chiar dacă rușii din Republica Moldova după destrămarea sistemului sovietic sunt într-un declin demografic și au trecut în categoria „minorităților imperiale”, tinerii nu cunosc această situație; (ii) altă cauză ține de faptul cum sunt plasate minoritățile în profil geografic. Spre exemplu, o etnie minoritară repartizată în

¹¹ Populația Republicii Moldova cu excepția regiunii din stânga Nistrului (Transnistria).

centrele urbane importante dobândește un procent mult mai ridicat, întrucât spațiul urban este creator de istorie și de discurs public, pe când ruralul este mai degrabă „obiect” al istoriei. Iar repartizarea populației pe etnii și profil geografic indică că doar 1,7% din ruși locuiesc în mediul rural, iar 12,7% în mediul urban (a se vedea Tabelul 16).

Tabelul 16.

Repartizarea etniilor pe medii de reședință

	Urban	Rural
Moldoveni	63,3%	83,7%
Ucraineni	11,2%	6,6%
Ruși	12,7%	1,7%
Găgăuzi	4,1%	4,5%
Bulgari	2,3%	1,7%
Români	3,4%	1,4%
Evrei	0,3%	0,0%
Polonezi	0,2%	0,0%
Romi	0,6%	0,2%
Alte naționalități	2,0%	0,2%
TOTAL	100%	100%

Sursa: Datele recensământului din 2004, Biroul Național de Statistică

3.2.2. Caracteristicile de bază ale etniilor în opinia tinerilor

Pentru a cunoaște opiniile respondenților despre alte etnii, dar și a identifica anumite prejudecăți și stereotipuri care există la ei, participanții la studiu au fost rugați să enumere 3 caracteristici de bază a etniilor din Republica Moldova (în cazul când cunosc aceste etnii) și să nominalizeze cum și-au format această opinie. Caracteristicile nominalizate de tineri au fost ulterior clasificate în câteva tipuri: (i) pozitive și negative; (ii) fizice, personale și sociale.

În cadrul interviurilor, tinerii au avut posibilitatea să-i caracterizeze propria etnie, menționând ce le place și ce nu le place. În acest mod, am obținut caracterizarea etniei atât de proprii reprezentanți, cât și de reprezentanții altor etnii.

Percepția moldovenilor

Tinerii moldoveni intervievați s-au auto-caracterizat ca fiind „muncitori, harnici, săritori la nevoie...”, „primitori și ospitalieri... Nu suntem îngâmfați precum alții și nici tare mândri, oameni simpli și veseli”, „oameni deschiși cu care mereu poți sta de vorbă”. Printre trăsăturile negative ei au nominalizat: „nu avem tărie de caracter...deseori ne conduc alții”(IIA 2), „avem prea multă încredere în oameni și astfel suntem în riscul de a fi amăgiți sau înșelați”(IIA 3), „ne place să ne veselim, cheful”(IIA 4), „nu prea ținem unul la altul”, „suntem lăudăroși”, „mândria la etnia mea nu-mi place”, „suntem prea invidioși și lacomi”(IIA 1).

13,4% din tinerii de alte etnii, participanți la sondaj, au declarat că nu-i cunosc pe moldoveni, respectiv, nu-i pot caracteriza. Ceilalți susțin că moldovenii sunt: harnici, muncitori (16,3%), buni la inimă (10,0%), primitori, ospitalieri (6,3%), comunicabili, sociabili (5,0%), deștepți, cărturari (4,4%), prietenoși (4,0%), obișnuiți, normali (3,8%), veseli (3,0%). Caracteristici pozitive au oferit 74,2% din respondenți, negative – 25,8% din cei ce au răspuns la această întrebare. Au oferit într-o măsură mai mare caracteristici pozitive moldovenilor, tinerii din mediul rural, de sex masculin, cei cu studii primare și cei în vârstă de 14-17 ani și 26-30 ani. În dependență de caracteristicile oferite, constatăm că în 35,1% predomină caracteristicile sociale pozitive (prietenoși, primitori/ospitalieri, comunicabili/sociabili, veseli, gospodari), urmate de cele personale pozitive 32,4% (harnici/muncitori, buni la inimă, darnici); cele sociale

negative (mândri, hapsâni, naționaliști) și personale negative (zgârciți, retrași, răutăcioși) cu 12,5% respectiv. Cunoștințele tinerilor despre moldoveni în 96,8 % din cazuri sunt din experiența personală, celelalte variabile de răspuns au o pondere ne semnificativă.

Percepția ucrainenilor

Ucrainenii s-au auto-caracterizat ca fiind „oameni ca toți oamenii, la fel ca rușii, ca și moldovenii...și mai buni, și mai răi...Noi suntem ca ceilalți. Chiar dacă suntem ucraineni, suntem ucraineni din Moldova, deja ucraineni moldoveni” (IIA 5), „încăpățânați”, „șireți”, „populație slavonă”, „noi suntem ucraineni moldoveni care deja de câteva secole locuim în Moldova. Noi reprezentăm foștii recruți ucraineni. Pe atunci serviciul militar era de 25 de ani și ei fugeau, treceau Nistrul și se stabileau aici, unde se căsătoreau cu femei localnice...Respectiv, nu putem spune că suntem ucraineni adevărați, cu toate că la mine de 5 generații toți suntem ucraineni” (IIA 6).

41,8% din respondenții de alte etnii au declarat că nu cunosc ucrainenii. Ceilalți au indicat că ucraineni sunt: buni la inimă (11,1%), veseli (6,1%), primitori, ospitalieri (4,3%), obișnuiți, normali (4,2%), harnici, muncitori (5,15%), comunicabili, sociabili (4,4%), răutăcioși, răi (4,4%), prietenoși (3,7%), deștepți, cărturari (3,3%), zgârciți (3,2%). 65,3% din cei care au răspuns la această întrebare au oferit caracteristici pozitive acestei etnii, față de 34,7% care au dat caracteristici negative. Într-o proporție mai mare au caracterizat ucrainenii pozitiv respondenții din mediul rural, cei de sex feminin, cei cu studii primare, cei în vârstă de 14-17 ani. Conform caracteristicilor oferite predomină cele sociale pozitive: primitori/ospitalieri, comunicabili/sociabili, veseli -33,9%, urmate de cele personale pozitive: harnici/muncitori, buni la inimă, binevoitori - 23,9% și cele personale negative: zgârciți, răutăcioși, guralivi, egoiști - 21,6%. Marea majoritate a tinerilor ce au răspuns la această întrebare cunosc ucrainenii din experiența personală (84,5%), din cele aflate în cadrul familiei (5,3%), din discuțiile cu prietenii (5,2%), din presă (4,2%).

Percepția rușilor

Intervievații ruși au menționat că sunt „un popor destul de deschis, răspândit, poți să-i găsești oriunde, în toată Europa” (IIA 11), „expresia suflet rusesc este ceea ce ne caracterizează cel mai mult. Calitățile pozitive: mărinimoși, imprezibibili, deschiși, hotărâți, calitățile negative: cheful și desfrâul” (IIA 9), „poporul rus este unul stimat. Îmi place faptul că vorbesc liniștit, dar nu-mi place că beau mult și în cantități mari” (IIA 10), „nu-mi place că la fiecare sărbătoare trebuie să se tăvălească cineva sub masă”(IIA 11).

Rușii sunt cea mai cunoscută minoritate etnică de tinerii din Republica Moldova, doar 15,3% au indicat că nu cunosc și nu pot caracteriza această etnie. Respondenții au oferit următoarele caracteristici rușilor: buni la inimă (8,9%), mândri, fudui (8,4%), deștepți, cărturari (5,9%), prietenoși (4,4%), răutăcioși (4,2%), obișnuiți, normali (4,2%), îndrăzneți, descărcăreți (4,2%), îngâmfați, orgolioși (4,1%), lenoși (3,6%), comunicabili, sociabili (3,3%), veseli (3,3%), le place să bea (3,2%), muncitori (3,0%). Din cei care au oferit caracteristici rușilor, 57,5% au dat caracteristici pozitive și 42,5% - negative. Într-o măsură mai mare au oferit caracteristici pozitive rușilor respondenții din orașele mici și sate, cei de sex masculin, cei cu studii primare și medii incomplete, tinerii în vârstă de 14-17 ani. Conform tipurilor de caracteristici, pe primul loc se situează caracteristicile sociale pozitive: prietenoși comunicabili, deștepți, veseli - 30,9%, urmate de cele personale negative: lenoși, orgolioși, răutăcioși - 24,0% și personale pozitive: îndrăzneți, buni la inimă -19,5%. Cel mai mult rușii sunt cunoscuți din experiența personală (94,2%), dar la formarea opiniei despre etnia rusă contribuie și prietenii (2,1%).

Percepția găgăuzilor

Tinerii găgăuzi au indicat: „*Găgăuzii sunt cu soveste, nu aruncă vorbe în vânt...*” (IIA 14), „*sunt veseli, muncitori și prietenoși..., dar nu-mi place că sunt impulsivi*” (IIA 13).

Găgăuzii sunt puțin cunoscuți de tinerii de alte etnii din Republica Moldova (71,4% nu-i cunosc). Cei care au caracterizat reprezentanții acestei etnii au menționat următoarele caracteristici: buni la inimă (8,8%), harnici, muncitori (7,0%), răutăcioși (6,7%), impulsivi, nervoși (6,0%), urâți (5,6%), prietenoși (5,3%), uniți (4,6%), deștepți, cărturari (3,1%), zgârciți (2,5%), obișnuiți, normali (2,4%). Caracteristici pozitive găgăuzilor au fost oferite de 56,1% din respondenți. Într-o măsură mai mare au caracterizat pozitiv această etnie locuitorii din orașele mici și sate, cei cu studii primare, tinerii de 14-17 ani. Conform tipurilor de caracteristici, găgăuzii au primit în special caracteristici sociale pozitive – harnici, deștepți, uniți, de încredere (31,0%), personale negative – zgârciți, guralivi, răutăcioși, încăpăținați (27,7%) și personale pozitive – îndrăzneți, buni la inimă, binevoitori (21,1%). Din tinerii care au declarat că cunosc etnia găgăuză, posedă cunoștințe în 84,7% de cazuri din experiența personală, în 6,4% din familie, 4,9% din discuțiile cu prietenii și 3,4% din presă. Analiza datelor în dependență de zona geografică indică, că etniile găgăuză și bulgară sunt puțin cunoscute de tinerii din regiunea de Nord a republicii.

Percepția românilor

Românii nu sunt cunoscuți de 46,0% din tineri. Reprezentanții acestei etnii au obținut în cadrul cercetării următoarele caracteristici: culturali, educați (5,6%), prietenoși (5,4%), deștepți, cărturari (5,2%), buni la inimă (4,6%), comunicabili, sociabili (4,5%), răutăcioși (4,4%), harnici, muncitori (4,1%), mândri, fudui (3,9%), făloși, lăudăroși (3,7%), mincinoși, necinstiți (2,9%). Din cei care au caracterizat românii, 55,4% au oferit caracteristici pozitive, 44,6% - negative. Au oferit caracteristici pozitive într-o măsură mai mare tinerii din municipii, cei cu studii medii incomplete și cei în vârstă de 14-17 ani. Conform tipului de caracteristici predomină cele sociale pozitive – comunicabili, prietenoși, veseli (36,2%), urmate de cele sociale negative – lăudăroși, mândri, mincinoși, naționaliști, vicleni (22,8%) și cele personale negative – orgolioși, vulgari, egoiști, guralivi (20,1%). Opinia tinerilor despre români este formată în baza experienței personale (83,7%), presei (6,8%), discuțiilor cu prietenii (5,1%) sau cu membrii familiei (4,3%).

Percepția bulgarilor

Din interviuri constatăm că bulgarii se caracterizează ca fiind „*uniți și foarte prietenoși, ne ajută unii pe alții indiferent de faptul unde ne aflăm*” (IIA 17), „*binevoitori, posibil în unele momente zgârciți, ambițioși*” (IIA 18).

Bulgarii sunt una dintre etniile cele mai puțin cunoscute de către tinerii din Republica Moldova (78,3% din tineri au declarat că nu-i cunosc). Tinerii de alte etnii au caracterizat bulgarii după cum urmează: buni la inimă (13,8%), urâți (7,0%), harnici, muncitori (5,2%), prietenoși (5,2%), răutăcioși (5,2%), veseli (4,1%), comunicabili, sociabili (3,3%), obișnuiți, normali (3,3%), hapsâni (3,3%), omenoși (2,8%), răbdători, liniștiți, cuminți (2,4%), impulsivi, nervoși (2,3%), deștepți, cărturari (2,3%), de încredere (2,2%), mândri, fudui (2,2%). Din cei care au caracterizat bulgarii, 64,8% au oferit caracteristici pozitive și 35,2% - negative. Într-o proporție mai mare au caracterizat bulgarii pozitiv, tinerii din sate, cei de sex feminin, cei cu studii primare, cei în vârstă de 14-17 ani și 26-30 ani. După tipul caracteristicilor, și în cazul bulgarilor pe primul loc se plasează caracteristicile sociale pozitive – uniți, veseli, cuminți, deștepți (34,4%), urmate de cele personale pozitive – omenoși, harnici, buni la inimă (25,0%) și cele personale negative – impulsivi, zgârciți, retrași (18,3%). Din tinerii care au declarat că cunosc etnia bulgară, 83,0% îi cunosc din experiența personală, 6,6% din discuțiile cu membrii familiei, 6,3% din presă, 4,2% din discuțiile cu prietenii.

Percepția romilor

Din interviul realizat cu reprezentantul acestei etnii aflăm „*ceea ce caracterizează etnia romă: ne ajută, la nevoie sar unul peste altul. La etnia noastră îmi place că suntem sinceri unul cu altul, suntem înțelegători unul cu altul, ne ajută – fiecare sare pentru copil... Noi suntem romi și noi nu ne rușinăm cu aceasta, chiar ne mândrim*” (IIA 20).

35,3% din tineri au declarat că nu cunosc etnia romă și nu pot caracteriza reprezentanții acestei etnii. Cei care au caracterizat romii, au dat următoarele trăsături de bază: răutăcioși (9,9%), mincinoși (9,3%), hoți (9,0%), murdari (5,7%), vicleni, trădători (5,5%), grosolani, vulgari (5,4%), needucați (5,3%), săraci, cerșetori (3,7%), guralivi, vorbăreți (3,6%), lenoși (3,2%), îndrăzneți, descurcăreți (3,1%), impulsivi, nervoși (2,9%), buni la inimă (2,8%), urâți (2,7%), uniți (2,3%). Din cei care au atribuit caracteristici romilor, 77,5% au dat caracteristici negative și doar 22,5% pozitive. Au oferit caracteristici pozitive romilor, într-o măsură mai mare, tinerii din orașele mici, cei cu studii medii de specialitate sau studii medii incomplete, tinerii în vârstă de 14-17 ani. Conform tipului de caracteristici oferite predomină cele sociale negative – hoți, murdari, needucați, săraci, vicleni (39,0%), personale negative – lenoși, guralivi, debili, zgârciți (30,3%) și cele sociale pozitive – uniți, veseli, harnici (12,2%). Opinia tinerilor despre romi în 86,5% din cazuri este formată în baza experienței personale, în 8,1% din cazuri în urma discuțiilor cu prietenii și în 3,2% în urma discuțiilor cu membrii familiei.

Constatăm că cele mai multe prejudecăți și stereotipuri sunt față de etnia romă care a fost caracterizată cel mai negativ.

3.2.3 Gradul de încredere al tinerilor în reprezentanții altor etnii

Tinerii moldovenii în proporție de 41,0% au încredere „foarte mare” și „mare” în ruși, 33,6% în români, 22,9% în ucraineni, 14,4% în găgăuzi, 13,6% în bulgari, 5,3% în romi. În același timp, 60,8% din moldoveni au încredere „mică” și „foarte mică” în bulgari, 59,8% în ucraineni, 58,8% în găgăuzi, 48,6% în români, 47,3% în ruși, 28,9% în romi. Însă, 65,8% din moldoveni „nu au deloc încredere” în romi, 26,8% în găgăuzi, 25,5% în bulgari, 17,7% în români, 17,3% în ucraineni, 11,7% în ruși.

Marea majoritate a tinerilor ucraineni (71,0%) au cea mai mare încredere în ruși, 44,1% în moldoveni, 21,6% în români, 17,0% în găgăuzi, 13,0% în bulgari, 5,1% în romi. O încredere mică și foarte mică este caracteristică la 78,3% din ucraineni în bulgari, 65,9% în găgăuzi, 49,0% în români, 47,1% în moldoveni, 38,4% în romi, 27,5% în ruși. Lipsă de încredere în rândul ucrainenilor se particularizează în 56,9% din cazuri romilor, 29,4% - românilor, 17,1% găgăuzilor, 8,8% - moldovenilor, 8,7% bulgarilor, 1,4% - rușilor.

37,2% din tinerii ruși au încredere mare și foarte mare în ucraineni, 34,3% în moldoveni, 14,3% în găgăuzi, 13,6% în bulgari, 10,3% în români și 6,5% în romi. Încrede mică și foarte mică au 72,7% din ruși în bulgari, 66,6% în găgăuzi, 62,9% în moldoveni, 60,0% în ucraineni, 58,6% în români, 19,3% în romi. Lipsa de încredere este caracteristică la 74,2% din ruși față de romi, 31,0% față de români, 19,0% față de găgăuzi, 13,6% față de bulgari și 2,9% față de moldoveni și ucraineni.

Cei mai mulți tineri de etnie găgăuză – 52,0% au încredere mare și foarte mare în ruși, 46,1% în moldoveni, 17,4% în ucraineni, 16,7% în români, 16,0% în bulgari și 9,1% în romi. Încrederea mică și foarte mică caracterizează 56,0% din găgăuzi față de bulgari, 47,8% față de ucraineni, 40,0% față de ruși, 38,9% față de români, 30,8% față de moldoveni și 27,3% față de romi. Găgăuzii se caracterizează printr-o cotă înaltă a lipsei de încredere față de alte etnii conlocuitoare în Republica Moldova. Astfel, 63,6% din ei nu au deloc încredere în romi, 44,4% față de români, 34,8% în ucraineni, 28,0% în bulgari, 23,1% în moldoveni, 8% în ruși.

Tinerii români au încredere mare și foarte mare față de reprezentanții etniei moldovenești (68,8%), etniei rusești (37,5%), etniei ucrainene (35,7%), etniei bulgare (22,2%), etniei găgăuze (20,0%), etniei rome (6,3%). Încredere mică și foarte mică au 70,0% din români față de găgăuzi, 66,7% față de bulgari, 64,3% față de ucraineni, 50,1% față de romi, 50,0% față de ruși și 31,3% față de moldoveni. Lipsa de încredere este specifică în cazul românilor față de etnia romă (43,8%), cea rusă (12,5%), bulgară (11,1%) și găgăuză (10,0% respectiv).

Bulgarii au cea mai mare încredere în ruși (79,0%), moldoveni (52,6%), găgăuzi (50,0%), ucraineni (29,4%), români (25,1%), romi (23,5%). O încredere mai redusă caracterizează 64,7% din bulgari față de etnia ucraineană, 42,1% de cea moldovenească, 38,9% de cea găgăuzi, 31,3% de etnia românească, 17,6% față de romi și 15,8% de etnia rusă. Cea mai mare lipsă de încredere au bulgarii față de etnia romă (58,8%), românească (43,8%), găgăuză (11,1%), ucraineană (5,9%) moldovenească și rusă, (5,3%).

Constatăm astfel că: (i) etnia majoritară se bucură de cea mai mare încredere din partea românilor; rușii din partea bulgarilor, ucrainenilor, găgăuzilor; ucrainenii din partea rușilor; (ii) cea mai mare lipsă de încredere din partea reprezentanților diferitelor etnii este față de etnia romă.

Tinerii consideră că cei mai avantajați de politicile sociale din Republica Moldova sunt rușii și bulgarii (media 7), fiind urmați de moldoveni (media 6), ucraineni și găgăuzi (media 5), cei mai dezavantajați fiind considerați romii (media 4).

Aprecierea dată indică unele schimbări semnificative în dependență de etnia tinerilor. Astfel, moldovenii consideră că cei mai avantajați sunt rușii (media 8), urmați de bulgari (media 7), moldoveni (media 6), ucraineni, găgăuzi (media 5) și romi (media 4). Toate celelalte etnii îi consideră pe bulgari ca fiind cei mai avantajați, aceștia fiind urmați de ruși, moldoveni, ucraineni, găgăuzi și romi.

3.2.4 Distanța socială dintre etnii

Distanța socială este un efect al modului cum acționează stereotipurile asupra comportamentului. Reprezentanții unei etniei se distanțează de alte grupuri sociale prin luări de poziție, prin anumite comportamente, prin anumite atitudini, etc. Utilizând scala distanței sociale propusă de sociologul american E.S. Bogardus¹² am analizat 7 itemi ai acceptării reprezentanților altor etnii: (i) în relație de rudenie prin căsătorie, (ii) de prieteni apropiați, (iii) de vecini, (iv) de colegi de serviciu, (v) de cetățeni ai țării, (vi) de vizitatori în țară, (vii) ne-acceptarea și excluderea din țară.

Datele studiului indică că moldovenii au cel mai înalt nivel de toleranță față de reprezentanții propriei etnii acceptându-i în relație de rudenie prin căsătorie și deci și în calitate de prieteni apropiați, vecini, colegi de serviciu. Moldovenii acceptă ucrainenii, rușii și românii în calitate de vecini. Urmează găgăuzii și bulgarii care sunt acceptați în calitate de colegi de serviciu și cel mai mic nivel de acceptare socială este din partea moldovenilor față de romi care sunt acceptați doar ca cetățeni ai aceleiași țări. De fapt, reprezentanții tuturor etniilor din Republica Moldova manifestă cel mai scăzut nivel de toleranță față de etnia romă – aceștia fiind acceptați doar ca cetățeni ai țării.

Între reprezentanții etniei ucrainene distanța este mai mare decât în cazul moldovenilor cu moldovenii. În schimb, ucrainenii au un nivel de acceptare mai înalt comparativ cu moldovenii față de ruși și ucraineni pe care-i acceptă ca prieteni apropiați și nu doar ca vecini; urmează ulterior găgăuzii și bulgarii tolerați ca colegi de serviciu.

¹² Scala Bogardus este o scală unidimensională, cumulativă de tip Guttman și a fost elaborată în anul 1925 de către sociologul american E.S. Bogardus, fiind utilizată în cadrul studiilor sociologie pentru a măsura distanța socială dintre grupuri de persoane, grupuri etnice, rase.

Rușii au un nivel înalt de acceptare față de ruși, după care urmează moldovenii și ucrainenii care sunt acceptați ca prieteni apropiați, găgăuzii și bulgarii – în calitate de vecini, românii – în calitate de colegi de serviciu.

Găgăuzii manifestă cel mai înalt nivel de toleranță față de moldoveni și ruși pe care-i acceptă în calitate de prieteni apropiați, după care urmează bulgarii și ucrainenii – ca vecini, românii – colegiu de serviciu.

Românii manifestă cel mai înalt nivel de toleranță față de moldoveni, aceștia fiind acceptați în relații de rudenie prin căsătorie. Ucrainenii, rușii, bulgarii sunt acceptați doar ca vecini, iar găgăuzii ca colegi de serviciu.

Bulgarii cel mai înalt nivel de toleranță îi au față de ruși și găgăuzi pe care-i acceptă ca prieteni apropiați, moldovenii, ucrainenii sunt acceptați ca vecini, iar românii ca colegi de serviciu (a se vedea Tabelul 17).

Tabelul 17.

Distanța socială dintre etnii, calculată conform scalei lui Bogardus

Relația socială (media Guttman)	Grupul etnic						
	Pe moldoveni	Pe ucrainenii	Pe ruși	Pe găgăuzi	Pe români	Pe bulgari	Pe romi
Moldovenii	Ar accepta în relație de rudenie prin căsătorie	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta ca cetățean în țară
Ucrainenii	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca cetățean în țară
Rușii	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta în relație de rudenie prin căsătorie	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca cetățean în țară
Găgăuzii	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca cetățean în țară
Românii	Ar accepta în relație de rudenie prin căsătorie	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta în relație de rudenie prin căsătorie	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca cetățean în țară
Bulgarii	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca angajat în aceeași întreprindere	Ar accepta ca prieten apropiat	Ar accepta ca cetățean în țară
Romii	Ar accepta în relație de rudenie prin căsătorie	Ar accepta în relație de rudenie prin căsătorie	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca cetățean în țară	Ar accepta ca vecin	Ar accepta ca cetățean în țară	Ar accepta ca vecin

Constatăm la reprezentanții etniilor din Republica Moldova un nivel mediu de toleranță față de reprezentanții altor etnii, întrucât ei acceptă ca toate etniile să trăiască în Republica Moldova (itemii „vizitatori în țară” și „excluderea din țară” nu au fost aleși).

Observăm, că romii sunt cel mai puțin tolerați. Ei sunt acceptați ca cetățeni în țară, însă nu sunt doriți ca vecini sau ca colegi de serviciu, ceea ce înseamnă că reprezentanții altor etnii nu doresc să dețină contacte sociale cu ei.

Nivelul de toleranță este determinat de nivelul de cunoaștere al etniei. Astfel, dacă etnia este mai cunoscută, atunci crește gradul de acceptare a acesteia.

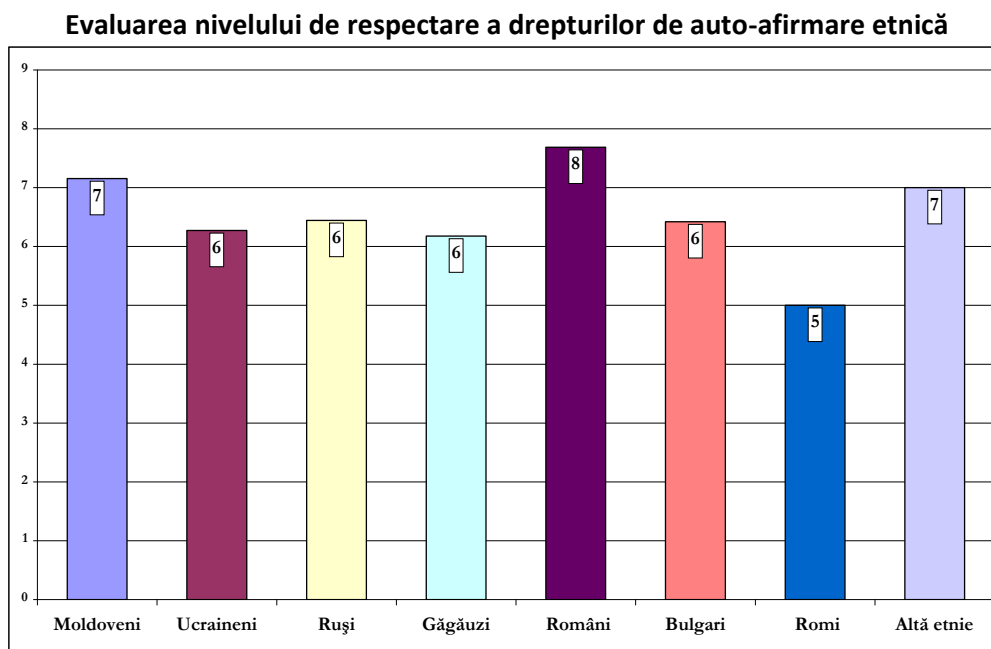
3.2.5. Respectarea drepturilor de auto-afirmare a etniilor

Respondenții au evaluat în ce măsură consideră că le sunt respectate drepturile de auto-afirmare etnică pe o scală de la 1 la 10, unde 1 înseamnă că drepturile de autoafirmare nu sunt respectate deloc, iar 10 că sunt respectate în totalitate. Conform etniei, observăm că românii sunt cei care consideră că le sunt respectate în cea mai mare măsură drepturile de auto-afirmare etnică (media 8), ei sunt urmați de moldoveni (media 7), ucraineni, ruși, găgăuzi, bulgari (media 6) și romi (media 5) (a se vedea Figura 4). Urmărim o interdependență în evaluarea drepturilor de auto-afirmare cu studiile respondenților, astfel cu cât nivelul studiilor este mai înalt, respondenții susțin că le sunt respectate într-o măsură mai mare drepturile de auto-afirmare etnică.

În ceea ce privește informarea despre drepturile fiecărei minorități etnice, observăm că un rol important îl are familia și școala/serviciul, 24,1% din tineri obțin informații din aceste surse, urmează mass-media din care se informează 20,2% din tineri, internetul – 13,8%, prietenii – 10,8%, „Monitorul Oficial” – 4,1%, ONG-le – 1,9% și alte surse – 0,9%.

În cazul când le sunt încălcate drepturile, 23,7% din tineri nu știu unde să se adreseze, 16,2% au indicat că pot apela la procuratură, 15,9% la Departamentul Relații Interetnice, 15,5% la Ministerul de Interne, 8,9% la Asociațiile Etniilor, 7,9% la Ministerul Justiției, etc.

Figura 4.

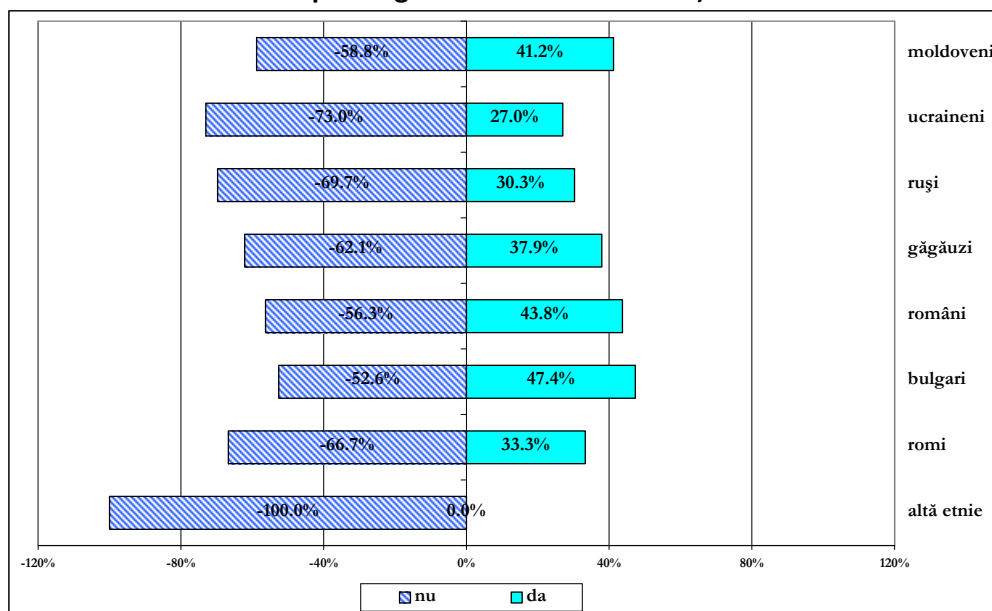

Tinerii participanți la studiu consideră că politicile promovate în Republica Moldova nu oferă posibilități de auto-afirmare și drepturi egale tuturor etniilor. De această părere sunt

73,0% din ucraineni, 69,7% din ruși, 66,7% din romi, 62,1% din găgăuzi, 58,8% din moldoveni, 56,3% din români și 52,6% din bulgari (a se vedea Figura 5).

Figura 5.

Politicile promovate în Republica Moldova oferă posibilități de auto-afirmare și drepturi egale tuturor etniilor din țară

3.3. Educația interculturală și toleranța

3.3.1 Relațiile cu alte etnii

Analizând interacțiunile dintre etnii (reprezentanții fiecărei etnii nu au putut alege propria etnie), observăm că cel mai frecvent tinerii moldoveni relaționează cu rușii – 44,8% zilnic, aceștia fiind urmați de români (11,5%), ucraineni (10,0%), romi (8,7%). Doar 3,2% din moldoveni comunică zilnic cu găgăuzii și 2,7% cu bulgarii.

Semnificativ este faptul că 68,7% din tinerii moldoveni au relatat că nu au interacționat niciodată cu bulgarii, 62,4% cu găgăuzii, 44,2% cu romii, 26,6% cu românii și 25,3% cu ucrainenii.

Moldovenii interacționează cu rușii și românii cel mai frecvent la serviciu/școală, în cercul de prieteni, în vecinătate, la piețele agricole. În același timp, moldovenii comunică cu ucrainenii, găgăuzii, bulgarii, romii cel mai frecvent în piețele agricole, în vecinătate, la serviciu/școală și în cercul de prieteni. Ponderea moldovenilor care comunică cu reprezentanții altor etnii în cadrul instituțiilor administrației publice, instituțiilor medicale, caselor de cultură este foarte mică (a se vedea Tabelul 18).

Tabelul 18.

Interacțiunea dintre moldovenii și reprezentanții altor etnii

	Ucraineni	Ruși	Găgăuzi	Români	Bulgari	Romi
Zilnic	10,0%	44,8%	3,2%	11,5%	2,7%	8,7%
Săptămânal	9,5%	25,3%	4,4%	13,2%	3,4%	11,6%
Lunar	14,5%	11,8%	6,3%	17,3%	4,5%	12,3%
O dată la câteva luni	17,6%	6,8%	4,8%	12,6%	4,5%	10,3%
O dată pe an	17,7%	4,0%	9,4%	12,6%	6,6%	7,9%
O dată la câțiva ani	5,3%	1,3%	9,5%	6,3%	9,5%	5,0%

Niciodată	25,3%	6,0%	62,4%	26,6%	68,7%	44,2%
-----------	-------	------	-------	-------	-------	-------

Cel mai frecvent (zilnic) ucrainenii comunică cu rușii – 77,0%, moldovenii – 67,6%, găgăuzii – 12,2%. În același timp, cercetarea realizată indică că 58,1% din tinerii ucraineni au declarat că nu au interacționat niciodată cu românii, 56,8% cu găgăuzii, 51,4% cu bulgarii și 50,0% cu romii. Constatăm că ucrainenii comunică cel mai mult cu rușii și moldovenii (a se vedea Tabelul 19).

Ucrainenii comunică cu rușii, de obicei, la serviciu/școală, în vecinătate, în cercul de prieteni, iar cu moldovenii, găgăuzii, bulgarii - la serviciu, în cercul de prieteni, în vecinătate și în piețele agricole.

Tabelul 19.

Interacțiunea dintre ucraineni și reprezentanții altor etnii

	Moldoveni	Ruși	Găgăuzi	Români	Bulgari	Romi
Zilnic	67,6%	77,0%	12,2%	9,5%	5,4%	5,4%
Săptămânal	16,2%	5,4%	4,1%	6,8%	9,5%	12,2%
Lunar	6,8%	4,1%	10,8%	4,1%	8,1%	9,5%
O dată la câteva luni	2,7%	2,7%	8,1%	2,7%	9,5%	9,5%
O dată pe an	2,7%	-	5,4%	10,8%	9,5%	8,1%
O dată la câțiva ani	-	2,7%	2,7%	8,1%	6,8%	5,4%
Niciodată	4,1%	8,1%	56,8%	58,1%	51,4%	50,0%

Rușii comunică cel mai frecvent cu moldovenii – 88,9% zilnic, iar 11,1% săptămânal; aceștia fiind urmați de ucrainenii – 41,7% zilnic și 13,9% săptămânal. Cu reprezentanții celorlalte etnii rușii comunică mult mai rar. Totuși, 50,0% din ruși n-au comunicat niciodată cu găgăuzii, 47,2% cu bulgarii, 41,7% cu românii, 36,1% cu romii (a se vedea Tabelul 20).

Tinerii ruși interacționează cel mai des cu moldovenii la serviciu/școală, în vecinătate și în cercul de prieteni. În același timp cu ucrainenii, rușii interacționează și comunică în mai multe locuri – în cercul de prieteni, la serviciu/școală, în vecinătate, la piețele agricole, inclusiv în instituțiile medicale. Cu găgăuzii rușii comunică la serviciu și în piețele agricole, într-o măsură mai mică în vecinătate sau cercul de prieteni. În același timp, cu reprezentanții etniei bulgare rușii interacționează, de obicei, la serviciu sau în cercul de prieteni și mai rar la piețele agricole.

Tabelul 20.

Interacțiunea dintre ruși și reprezentanții altor etnii

	Moldoveni	Ucrainenii	Găgăuzi	Români	Bulgari	Romi
Zilnic	88,9%	41,7%	11,1%	5,6%	2,8%	8,3%
Săptămânal	11,1%	13,9%	2,8%	19,4%	8,3%	5,6%
Lunar	-	19,4%	8,3%	11,1%	2,8%	19,4%
O dată la câteva luni	-	13,9%	5,6%	13,9%	2,8%	5,6%
O dată pe an	-	8,3%	5,6%	5,6%	16,7%	22,2%
O dată la câțiva ani	-	-	16,7%	2,8%	19,4%	2,8%
Niciodată	-	2,8%	50,0%	41,7%	47,2%	36,1%

Tinerii de naționalitate găgăuză cel mai mult interacționează (zilnic) cu rușii – 51,7%, cu moldovenii – 31,0%, bulgarii – 27,6%. Dar 55,2% din tinerii găgăuzi au menționat că nu au comunicat niciodată cu românii, 48,3% cu romii, 37,9% cu ucrainenii și bulgarii respectiv, 17,2% cu moldovenii și 10,3% cu ruși. Și în cazul găgăuzilor, ca și în cel al ucrainenilor, observăm că reprezentanții acestor minorități etnice comunică mai mult cu rușii, decât cu majoritatea etnică (a se vedea Tabelul 21).

Găgăuzii interacționează cel mai frecvent cu rușii și moldovenii la serviciu/școală, în cercul de prieteni sau în vecinătate; iar cu bulgarii la serviciu/școală, în cercul de prieteni sau la piețele agricole.

Tabelul 21.

Interacțiunea dintre găgăuzi și reprezentanții altor etnii

	Moldoveni	Ucraineni	Ruși	Români	Bulgari	Romi
Zilnic	31,0%	17,2%	51,7%	6,9%	27,6%	3,4%
Săptămânal	27,6%	3,4%	17,2%	-	10,3%	13,8%
Lunar	10,3%	17,2%	6,9%	6,9%	13,8%	6,9%
O dată la câteva luni	3,4%	-	6,9%	13,8%	3,4%	10,3%
O dată pe an	10,3%	20,7%	6,9%	6,9%	3,4%	6,9%
O dată la câțiva ani	-	3,4%	-	10,3%	3,4%	10,3%
Niciodată	17,2%	37,9%	10,3%	55,2%	37,9%	48,3%

Românii comunică de cele mai dese ori cu moldovenii și rușii. Dar 56,3% din români au relatat că nu au interacționat niciodată cu bulgarii, 50,0% cu găgăuzii și 18,8% cu romii (a se vedea Tabelul 22).

Interacționează românii cu moldovenii la serviciu/școală (30,0%), în vecinătate sau în cercul de prieteni (27,5% respectiv), în piețele agricole (7,5%), în instituțiile medicale (5,0%). Cu reprezentanții etniei ruse, românii comunică la serviciu/școală (28,6%), în piețele agricole (22,9%), în cercul de prieteni (17,1%), în vecinătate (14,3%), în casele de cultură (11,4%) și instituțiile medicale (5,0%).

Tabelul 22.

Interacțiunea dintre români și reprezentanții altor etnii

	Moldoveni	Ucraineni	Ruși	Găgăuzi	Bulgari	Romi
Zilnic	93,8%	6,3%	50,0%	6,3%	6,3%	6,3%
Săptămânal	6,3%	25,0%	25,0%	-	-	18,8%
Lunar	-	18,8%	6,3%	-	6,3%	18,8%
O dată la câteva luni	-	12,5%	12,5%	6,3%	6,3%	25,0%
O dată pe an	-	31,3%	6,3%	18,8%	6,3%	-
O dată la câțiva ani	-	6,3%	-	18,8%	18,8%	12,5%
Niciodată	-	-	-	50,0%	56,3%	18,8%

Bulgarii interacționează zilnic, în proporție de 85 la sută cu rușii, 55 la sută cu găgăuzii și 50 la sută cu moldovenii. În același timp, peste 55 la sută din bulgarii nu au comunicat niciodată cu reprezentanții etniei românești, peste 5 la sută cu ucrainenii sau găgăuzii, respectiv (a se vedea Tabelul 23).

Tabelul 23.

Interacțiunea dintre bulgari și reprezentanții altor etnii

	Moldoveni	Ucraineni	Ruși	Găgăuzi	Români	Romi
Zilnic	50,0%	15,0%	85,0%	55,0%	5,0%	20,0%
Săptămânal	20,0%	-	5,0%	10,0%	-	10,0%
Lunar	10,0%	30,0%	-	-	15,0%	-
O dată la câteva luni	10,0%	10,0%	-	10,0%	5,0%	-
O dată pe an	5,0%	15,0%	5,0%	5,0%	20,0%	5,0%
O dată la câțiva ani	-	15,0%	-	5,0%	5,0%	10,0%
Niciodată	5,0%	15,0%	5,0%	15,0%	50,0%	55,0%

În cadrul interviurilor, tinerii au fost rugați să relateze despre relațiile lor cu reprezentanții altor etnii, dacă există relații conflictuale care sunt cauzele. Marea majoritate a tinerilor au relatat că foarte rar au situații conflictuale cu reprezentanții altor etnii „*niciodată nu am avut conflicte cu alte etnii*”, doar unii intervievați au confirmat existența relațiilor conflictuale în viața de zi de zi. Romii sunt cei mai deschiși în comunicare pentru a povesti situațiile conflictuale: „*Am avut un caz chiar nu demult. Soțul meu era foarte bolnav și eu am sunat la salvare ca să vină și salvarea a întârziat, iar soțul meu a murit. Eu atunci am fost într-un șoc mare și nu mi-am dat seama ce fac. Eu am fost amendată pentru că am bătut-o pe doamna de la salvare, dar eu nu țin minte. Am fost amendată cu 250 lei...Cei de la salvare erau moldoveni. Am avut o mare tragedie în sufletul meu, de aceea vă povestesc acest caz... Noi deseori ne adresăm la salvare și ei ne refuză pe noi, mai ales acum pentru cazul care s-a întâmplat. Până acum nu a fost așa ceva, dar acum de câte ori noi sunăm, salvarea ne refuză*”(IIA 20). Moldovenii, rușii, ucrainenii au relatat situații conflictuale cu reprezentanții altor etnii din cauza limbii.

3.3.2 Cunoștințele tinerilor despre cultura altor etnii

Marea majoritate a tinerilor moldoveni au cunoștințe despre cultura rușilor și românilor, însă au cunoștințe limitate despre cultura găgăuză, bulgară, romă sau ucraineană. În același timp, 82,9% din moldoveni doresc să cunoască mai multe lucruri despre etnia românească, 81,6% despre cea rusească, 73,2% despre cea ucraineană, 68,7% despre cea bulgară, 66,3% despre cea găgăuză și doar 57,3% despre cea romă (a se vedea Tabelul 24).

Tabelul 24.

	Cunoașterea culturii altor etnii de către moldoveni			Procentul celor ce au declarat că ar dori să cunoască mai multe despre cultura etniilor
	Nivelul cunoașterii despre cultura și viața socială a etniilor			
	Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc	
Ucraineni	12,1%	55,6%	32,3%	73,2%
Ruși	31,3%	54,5%	14,2%	81,6%
Găgăuzi	3,9%	26,3%	69,8%	66,3%
Români	37,4%	40,8%	21,8%	82,9%
Bulgari	3,5%	26,9%	69,5%	68,7%
Romi	7,7%	43,4%	48,9%	57,3%

Peste 90 la sută din tinerii de etnie ucraineană cunosc cultura moldovenească și cea rusească, însă majoritatea din ei nu cunosc culturile celorlalte minorități etnice care trăiesc în Republica Moldova. Totuși, ucrainenii își doresc să cunoască și mai multe lucruri despre cultura moldovenească și cea a rușilor. Interesul pentru cultura bulgară l-au manifestat 67,6% din ucraineni, pentru cultura românească – 62,2%, pentru cea găgăuză – 59,5% și cea romă – 55,4% (a se vedea Tabelul 25).

Tabelul 25.

	Cunoașterea culturii altor etnii de către ucrainenii			Procentul celor ce au declarat că ar dori să cunoască mai multe despre cultura etniilor
	Nivelul cunoașterii despre cultura și viața socială a etniilor			
	Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc	
Moldoveni	51,4%	47,3%	1,4%	75,7%

Ruși	52,7%	41,9%	5,4%	74,3%
Găgăuzi	6,8%	27,0%	66,2%	59,5%
Români	14,9%	35,1%	50,0%	62,2%
Bulgari	2,7%	37,8%	59,5%	67,6%
Romi	13,5%	31,1%	55,4%	55,4%

Respondenții ruși cunosc cel mai bine cultura etniei majoritare, cunoștințele lor despre celelalte etnii fiind, de asemenea, limitate. Totuși, rușii au manifestat un interes înalt pentru cunoașterea etniei ucrainene – 77,8%, moldovenești – 75,0%, române și bulgare – 72,2% respectiv, găgăuze și rome – 66,7% respectiv (a se vedea Tabelul 26).

Tabelul 26.

Cunoașterea culturii altor etnii de către ruși

	Nivelul cunoașterii despre cultura și viața socială a etniilor			Procentul celor ce au declarat că ar dori să cunoască mai multe despre cultura etniilor
	Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc	
Moldoveni	58,3%	38,9%	2,8%	75,0%
Ucraineni	22,2%	61,1%	16,7%	77,8%
Găgăuzi	5,6%	36,1%	58,3%	66,7%
Români	13,9%	55,6%	30,6%	72,2%
Bulgari	5,6%	41,7%	52,8%	72,2%
Romi	5,6%	55,6%	38,9%	66,7%

Găgăuzii au cele mai multe cunoștințe despre cultura rusă și cea moldovenească. Numărul celor care nu au deloc cunoștințe despre etnia romă, românească, ucraineană și bulgară fiind de peste 50 la sută. Tinerii găgăuzi au interes mai mare față de cultura rusă – 86,2%, moldovenească – 75,9%, ucraineană – 72,4%, cel față de culturile bulgară, românească și romă care sunt mai puțin cunoscute fiind doar de peste 50 la sută (a se vedea Tabelul 27).

Tabelul 27.

Cunoașterea culturii altor etnii de către găgăuzi

	Nivelul cunoașterii despre cultura și viața socială a etniilor			Procentul celor ce au declarat că ar dori să cunoască mai multe despre cultura etniilor
	Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc	
Moldoveni	34,5%	34,5%	31,0%	75,9%
Ucraineni	10,3%	37,9%	51,7%	72,4%
Ruși	41,4%	48,3%	10,3%	86,2%
Români	6,9%	24,1%	69,0%	55,2%
Bulgari	10,3%	41,4%	48,3%	58,6%
Romi	6,9%	17,2%	75,9%	51,7%

Și o parte din tinerii români nu au deloc cunoștințe despre cultura bulgară, cea găgăuză, romă, ucraineană și rusă. Respectiv, marea majoritate a românilor doresc să știe mai multe despre culturile etniilor conviețuitoare (a se vedea Tabelul 28).

Tabelul 28.

	Nivelul cunoașterii despre cultura și viața socială a etniilor			Procentul celor ce au declarat că ar dori să cunoască mai multe despre cultura etniilor
	Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc	
Moldoveni	87,5%	12,5%	-	81,3%
Ucraineni	12,5%	75,0%	12,5%	75,0%
Ruși	37,5%	50,0%	12,5%	87,5%
Găgăuzi	6,3%	43,8%	50,0%	68,8%
Bulgari	-	31,3%	68,8%	75,0%
Romi	12,5%	62,5%	25,0%	56,3%

În ceea ce privește tinerii bulgari, am constatat că marea lor majoritate cunosc cultura rusească într-o măsură mai mare, dar și printre reprezentanții acestei etnii există tineri care nu au cunoștințe atât despre etnia majoritară, cât și cele minoritare. În rândul bulgarilor, se atestă dorința de a cunoaște mai multe lucruri despre toate etniile din Moldova (a se vedea Tabelul 29).

Tabelul 29.

	Nivelul cunoașterii despre cultura și viața socială a etniilor			Procentul celor ce au declarat că ar dori să cunoască mai multe despre cultura etniilor
	Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc	
Moldoveni	35,0%	55,0%	10,0%	85,0%
Ucraineni	20,0%	45,0%	35,0%	80,0%
Ruși	70,0%	20,0%	10,0%	90,0%
Găgăuzi	35,0%	35,0%	30,0%	80,0%
Români	5,0%	40,0%	55,0%	70,0%
Romi	0,0%	20,0%	80,0%	65,0%

Cunoștințele tinerilor despre cultura etniilor conviețuitoare în Republica Moldova sunt limitate. În același timp, marea majoritate a tinerilor, indiferent de etnie au manifestat un interes mai mare față de cultura rusă. Cel mai mic interes la toate etniile este față de cultura romă, fapt ce ar însemna că reprezentanții acestei etnii sunt mai puțin tolerați și considerați inferiori celorlalte etnii.

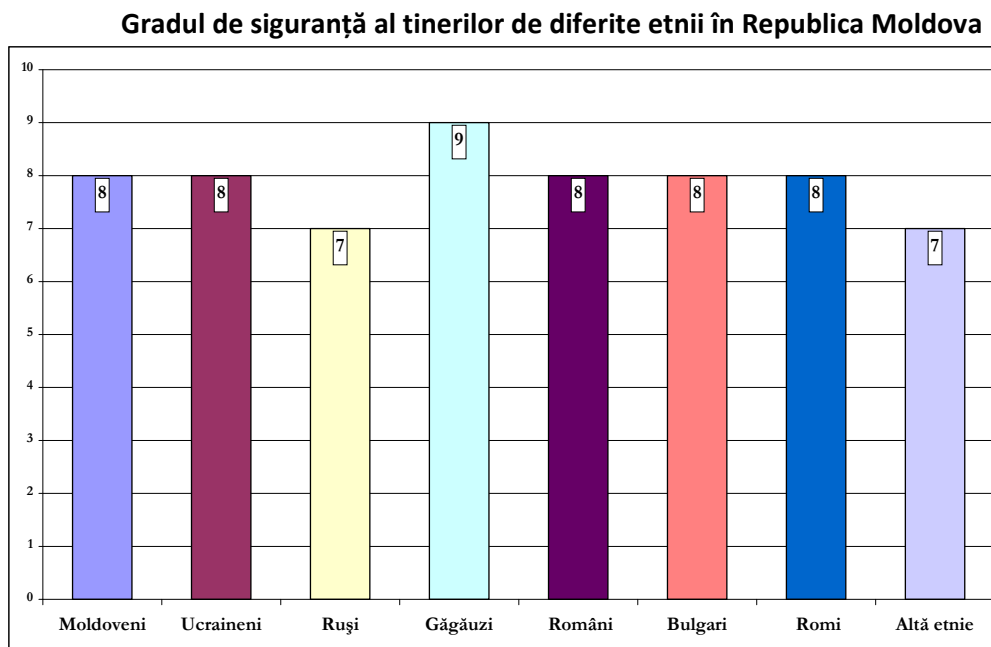
Activitățile ce ar putea îmbunătăți cunoașterea dintre etnii în Republica Moldova conform opiniei tinerilor sunt: organizarea festivalurilor naționale (91,3%), vizite în localitățile în care trăiesc alte etnii (90,6%), studierea culturii altor etnii în școală (89,7%), promovarea culturii etniilor în mass-media (88,2%), implicarea ONG-ilor prin proiecte locale (84,1%), etc.

3.3.3 Discriminarea interetnică

Fiind întrebați dacă se simt în siguranță ca reprezentanți ai propriei etnii în societatea moldovenească, tinerii au oferit următoarele aprecieri: cei mai în siguranță s-au declarat găgăuzii (media 9 pe scala de la 1 la 10, unde 1 se simt în pericol și 10 sunt în siguranță totală), moldovenii, ucrainenii, românii, bulgarii, romii se află pe poziția a doua după siguranță (media 8) și cel mai mic nivel al siguranței l-au declarat rușii și reprezentanții altor etnii (media 7), (a se

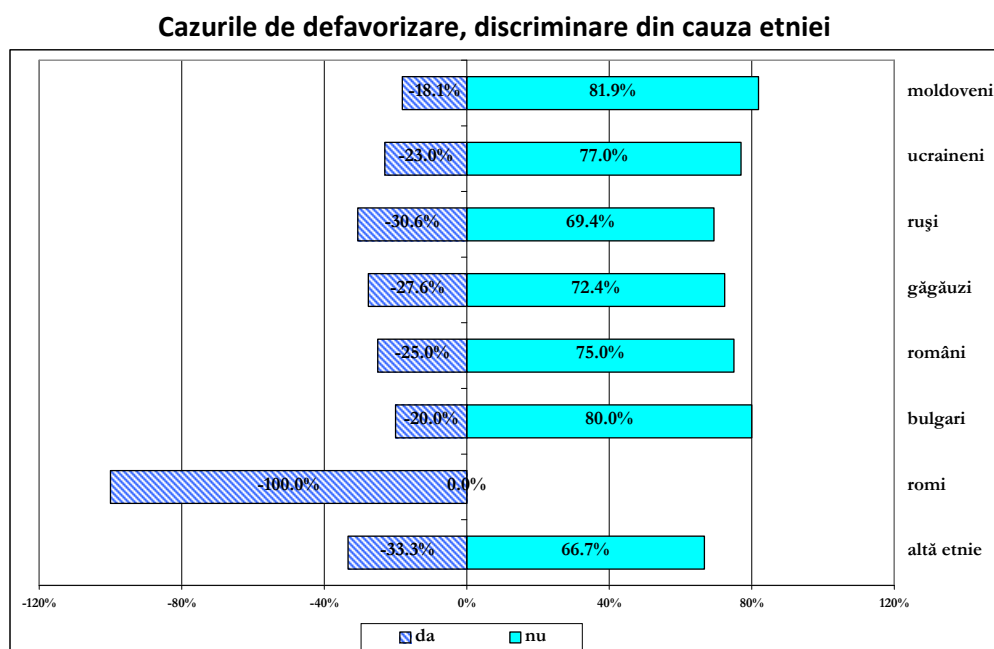
vedea Figura 6). Menționăm însă, că existe diferențe de percepție a siguranței după mediul de reședință la unele etnii. Astfel, ucrainenii se simt mai în siguranță în mediul urban decât în rural. Pentru ruși, găgăuzi, români nivel de siguranță în municipii este mai redus.

Figura 6.

În total 20,3% din respondenți au declarat că au fost ei, sau cineva din familia lor defavorizați din cauza etniei. Au declarat că au fost defavorizați toți tinerii romi, 30,6% din ruși, 27,6% din găgăuzi, 25,0% din români, 23,0% din ucrainenii, 20,0% din bulgarii, 18,1% dintre moldovenii. Într-o proporție mai mare s-au declarat ca fiind defavorizați tinerii din municipii (27,9%), comparativ cu cei din orașele mici (19,7%) și cei din sate (16,9%). După variabila studii, cei cu studii superioare (33,6%) și studii medii de specialitate (23,7%), (a se vedea Figura 7). Acest fapt poate fi explicat prin aceea că tinerii care au studii percep mai bine cazurile de defavorizare comparativ cu cei fără studii.

Figura 7.

Dacă e să analizăm unde cei 20,3% respondenți care au declarat că au fost defavorizați ei sau membrii familiei lor se confruntă cel mai frecvent cu situațiile date, observăm, că 10,0% din tineri sunt „permanent” discriminați în transportul public, 7,7% în locurile publice, 7,6% în instituțiile oficiale, 6,6% la medic (a se vedea Tabelul 30). În același timp, există diferență după medii în ceea ce privește locurile/situațiile unde tinerii sunt discriminați. În mediul urban – cel mai frecvent situațiile de discriminare se întâmplă în transportul public, locurile publice sau la școală/locul de muncă, în timp ce în mediul rural – la medic, în instituțiile oficiale și locurile de muncă.

Tabelul 30.

Locurile unde tinerii de confruntă cu cazurile de discriminare etnică

	Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Instituții oficiale	7,6%	17,4%	30,9%	44,0%
La școală /locul de muncă	4,6%	13,3%	30,6%	51,5%
La medic	6,6%	7,3%	26,0%	60,0%
În transport public	10,0%	19,6%	30,5%	40,0%
În mass-media (ziare/ TV)	3,2%	13,7%	28,7%	54,4%
În locuri publice (localuri de agrement / piață agricolă / magazine etc.)	7,7%	23,4%	29,8%	39,2%

Datele studiului indică că tinerii care au interacționat direct cu reprezentanții altor etnii sunt mai toleranți. Inclusiv, interviurile confirmă acest fapt *“În ultimul timp contactez mai mult cu romii și mi-am schimbat impresiile pe care le aveam despre ei...Sunt și ei de treabă și îi simpatizez și pe ei”* (IIA 4).

Interviurile realizate cu tinerii indică că din toate etniile din Republica Moldova, romii sunt cei mai discriminați pentru că *„toată lumea îi consideră hoți, mincinoși, scandalagii.”* Unii consideră că totuși, romii sunt vinovați de atitudinea negativă pe care o manifestă celelalte etnii *„...sunt de vină chiar ei, prin comportamentul pe care îl au. Vor fi respectați când și ei vor avea respect pentru toți”*. De asemenea, s-a menționat că romii nu utilizează toate oportunitățile oferite de stat *„cred că statul le oferă foarte multe indemnizații, locuri la universități..., dar ei nu le folosesc, continuă să trăiască fără schimbări”* (IIA 2); *„în școala noastră se face totul pentru romi...dar ei nu se folosesc”* (IIA 6).

Discriminarea față de romi, este determinată în primul rând de stereotipurile create în jurul etniei. Ostilitatea și ura la adresa romilor constituie un fenomen care cunoaște o largă răspândire în Moldova: *„e simplu să observi când merg ei pe drum cum oamenii se feresc de ei uneori. Sunt respinși de marea majoritate a societății”* (IIA 1); *„... la primărie nu sunt lăsați întotdeauna să intre, în școli copiii, dar și părinții nu acceptă ca copiii lor să stea în bănci cu copiii romi, în spitale nu se intervine rapid chiar dacă este ceva grav, pe drum sunt priviți urât”* (IIA 9).

Cazurile ce urmează a fi prezentate demonstrează fapte concrete de discriminare:

„Satul nostru are împreună cu satul vecin o rutieră. Când noi vrem să ne urcăm, toți încep să spună ca să nu ia țigani, căci ei rămân fără locuri. Chiar și pe la spitale avem probleme de acestea. Avem doar un medic comun de familie și doar o zi pe săptămână de primire și moldovenii când ne văd, încep a spune că ei nu mai reușesc azi” (IIA 20);

“În munca mea întâlnesc foarte mulți romi fără acte de identitate. Și când îi întreb de ce nu se adresează pentru acte, ei spun că sunt trimiși de la o ușă la alta și nu li se rezolvă problema. Și eu am observat, pe de altă parte, că atunci când este un moldovean cu aceeași problemă, atunci se rezolvă mai repede întrebarea” (IIA 4);

*„La locul de muncă – dacă e rom, atunci nu-l angajează” (IIA 8);
„În transport adesea un țigan poate fi ocolit, ignorat, mai ales dacă are și bagaje” (IIA 6).*

Unii intervievați au relatat însă că și populația vorbitoare de limba rusă este discriminată în Republica Moldova – *„au fost cazuri când mergeam la raion și acolo dacă nu cunoști limba moldovenească, apoi cu tine nu vor să vorbească, să-ți răspundă la întrebări...”* (IIA 5); *„eram internată la Spitalul Oncologic din Chișinău și cu mine discutau doar în limba română. Eu întrebam în rusă, iar ei îmi răspundeau în română. Și când am încercat să le spun să vorbească în rusă, mi s-a spus că nu am dreptul să trăiesc în așa o țară dacă nu cunosc limba de sat”(IIA 6), „din cauza necunoașterii limbii române mi s-a refuzat să fiu deservită într-un magazin” (IIA 15).*

Constatăm, astfel că romii sunt discriminați la școală, serviciu, instituții ale administrației publice locale, lor fiindu-le încălcate anumite drepturi. În același timp, populația vorbitoare de limbă rusă se percepe ca fiind discriminată prin faptul că în unele circumstanțe se așteaptă de la ei să cunoască limba română și să comunice în ea.

Tinerii au fost rugați să nominalizeze problema care-i preocupă cel mai mult în conviețuirea cu etniile din Republica Moldova (întrebare deschisă). Respectiv, ei au relatat că cel mai mult îi preocupă problemele legate de neînțelegerea dintre etnii (12,5%), discriminarea majorității și înjosirea moldovenilor (11,3%), faptul că minoritățile nu vorbesc limba română (9,9%), faptul că etniile vorbesc diferite limbi și au culturi diferite (9,8%), situația politică (8,7%), inegalitatea în drepturi și nerespectarea acestora (8,4%), mândria unor etnii, superioritatea pe care o manifestă acestea (6,9%), lipsa de respect între etnii (6,8%).

3.3.4 Modalitățile de educație interculturală

Diversitatea grupurilor etnice de pe teritoriul Republica Moldova presupune o multitudine de tradiții, obiceiuri, limbi și doar prin implicarea întregii societăți, prin susținerea tuturor grupurilor minoritare, *„prin cooperare”* putem stimula toleranța, respectul, înțelegerea. Școala este un element important în viața unei persoane de aceea de aici trebuie să pornească învățarea și acceptarea celorlalți, au indicat tinerii.

„Totul trebuie să înceapă de la școală. Disciplinele trebuie predate într-o manieră mai sociabilă, ca să dezvolte personalitatea și ca copii să cunoască ce-i toleranță, respect...Să se facă mai multe excursii, să se organizeze șezători cu reprezentanții diferitor etnii” (IIA 1).

„În școală trebuie de ajutat copii să cunoască toate etniile că sunt mulți care nu cunosc mai mult de două sau trei etnii. Și cunoștințele lor despre etnii să nu se limiteze doar la cele pe care le dau părinții, să fie oleacă mai profunde, nu trebuie de știut mult, ci doar cei principal și mai frumos, și util din fiecare etnie în parte. Fiecare copil trebuie să-și facă viziunea sa despre etnii dar să nu trăiască cu viziunea pe care le-a făcut-o părinții. Poate să fie introduse câteva ore cu genericul „Ne cunoaștem semenii?”, iar la sfârșitul anului niște concursuri prin a vedea cine și ce cunoaște, cine știe mai multe etnii din Moldova și specificul acestora” (IIA 3).

„La orele de clasă ar trebui să li se vorbească despre etnii. Să li se facă diferite concursuri de eseuri și desene pentru a vedea atitudinea lor față de alte etnii”(IIA 7).

„Sunt binevenite orele de clasă, unde să se discute cu elevii despre minoritățile din Moldova. Dacă sunt copii de alte etnii, să facă o prezentare despre modul lor de trai” (IIA 19).

„La școală ar trebui să se predea lecții speciale cu mesaj antidiscriminare” (IIA 18), *„Școala ar trebui să introducă ore educative, să vorbească mai des de bunele maniere”(IIA 8).*

Însă în procesul de educație interculturală trebuie să se implice atât instituțiile de stat, cât și a ONG-urile, mass-media:

„Organizațiile guvernamentale și non-guvernamentale să organizeze diferite acțiuni și să arate că în fiecare naționalitate este ceva frumos, ceva ce poți să înveți de la ei”(IIA 11).

„Mass-media să scrie mai multe despre cultura altor etnii și nu doar despre problemele interetnice” (IIA 6).

„Mass-media să facă diferite reportaje despre viața lor cotidiană” (IIA 15) și să „informeze despre anumite evenimente, întâlniri organizate pentru etnii” (IIA 6), „mai multe emisiuni despre cultura minorităților etnice din Republica Moldova” (IIA 17).

Învățarea limbilor este o altă activitate ce ține de educația interculturală au menționat unii intervievați. Respectiv, pentru depășirea unor probleme interetnice „rușii trebuie să învețe limba româna, iar moldovenii – limba rusa” (IIA 11).

Intervievații au menționat necesitatea „trezirii interesului” tinerilor față de cultura etniilor din Moldova prin organizarea festivalurilor, competițiilor sportive.

Pentru a asigura o convețuire interetnică pașnică (întrebare deschisă), tinerii au indicat că trebuie realizate următoarele condiții: respectarea legii și asigurarea drepturilor egale pentru toate etniile (20,2%), respectul reciproc (18,2%), ameliorarea situației politice și asigurarea stabilității (12,2%), să se vorbească o singură limbă – româna (12,1%), înțelegerea reciprocă (9,2%), să fim uniți (5,5%), să fie relații bune între etnii (5,3%), să se organizeze mese rotunde cu reprezentanții tuturor etniilor (4,5%).

Pentru a asigura o situație interetnică mai bună în Republica Moldova, tinerii susțin că în relațiile dintre oameni nu trebuie pus accentul pe etnie (33,3%), majoritatea trebuie să accepte necritic minoritățile etnice (20,0%), minoritățile să accepte necritic cultura majorității (16,7%), organele de conducere să asigure respectarea drepturilor minorităților (16,7%). Reprezentanții minorităților etnice, au indicat într-o măsură mai mare faptul că nu trebuie pus accentul pe etnie (38,7%), majoritatea trebuie să accepte necritic minoritățile etnice (17,7%), organele de conducere să asigure respectarea drepturilor minorităților (17,2%).

În concluzie menționăm rețeta lui Verdicus pentru vindecarea „marii boli a sufletului omenesc” din *Condițiunile împăcării sufletelor*, 1927. Autorul respectiv recomandă trei mijloace necesare înfrângerii sentimentelor dușmănoase dintre grupurile de popoare menite să trăiască împreună: „Cunoașterea cât mai perfectă a limbii și culturii fiecăruia; înființarea comunităților de interese economice în număr cât mai mare și adaptarea sufletului poporului cu toleranță religioasă și națională, și cu ideile universale ale iubirii de oameni.”

CONCLUZII

- Datele studiului indică că 67,1% din tineri consideră că pe ei cel mai bine îi descrie faptul că sunt cetățeni ai Republicii Moldova, 8,1% că sunt locuitori ai anumitor localități, 2,1% europeni, 1,0% locuitori ai CSI, iar 21,7% etnia căreia aparțin.
- Se mândresc cu faptul că s-au născut/trăiesc în Republica Moldova într-o măsură mai mare măsură moldovenii (86,1%), românii (93,8%), romii (100%), comparativ cu ucrainenii (81,1%), bulgarii (80,0%), rușii (77,8%) și găgăuzii (75,9%).
- 70,9% din tinerii din Republica Moldova au învățat inițial limba română, 23,9% - limba rusă, 3,0% - limba ucraineană, 1,3% - limba găgăuză și 0,9% - limba bulgară. Limba română este prima limbă învățată într-o măsură mai mare în mediul rural, iar limba rusă în mediul urban.
- Cel mai frecvent în comunicarea în familie, de către tineri, este utilizată limba română - 71,4%, comparativ cu cea rusă - 21,9% și cea ucraineană - 3,6%. Gradul de utilizare al limbii ruse crește în comunicarea cu prietenii, vecinii (23,8%), la școală sau serviciu (26,1%), aceasta atingând proporții semnificative în cazul ascultării radioului (49,1%) sau vizionării emisiunilor televizate (63,1%). Utilizarea limbilor specifice minorităților etnice, inclusiv a limbii române specifice majorității etnice se micșorează în afara familiei în favoarea limbii ruse.
- Moldovenii atunci când interacționează cu românii și romii utilizează frecvent limba română, iar cu rușii, ucrainenii, găgăuzii, bulgarii - limba rusă. Doar o parte din ruși, ucraineni, găgăuzi, bulgari utilizează în comunicarea cu reprezentanții altor etnii - limba română. Găgăuzii, bulgarii, romii în comunicarea cu reprezentanții altor minorități etnice utilizează în exclusivitate limba rusă.
- Tinerii își arată identitatea etnică mai frecvent la sărbătorile specifice etniei, în comunitate, la școală/serviciu, decât atunci când apelează la diverse instituții publice, când se află în locuri publice sau sunt la interviuri de angajare. Un număr semnificativ de tineri preferă să nu-și arate identitatea etnică niciodată. În dependență de variabila etnie, constatăm, că în cea mai mare parte, nu-și divulgă identitatea etnică bulgarii, găgăuzii, ucrainenii. Moldovenii și rușii într-o proporție mai mare își prezintă identitatea etnică permanent.
- Cercetarea realizată indică un nivel redus al cunoștințelor tinerilor despre structura etnică a populației Republicii Moldova. Doar 7,6% din tineri au răspuns corect la întrebările referitoare la structura etnică a populației Moldovei. Cei mai mulți dintre aceștia provin din mediul rural, au studii medii de specialitate sau superioare și vârsta de 22-25 ani.
- Cunoștințele tinerilor despre cultura etniilor conviețuitoare în Republica Moldova sunt limitate. În același timp, marea majoritate a tinerilor, indiferent de etnie au manifestat un interes mai mare pentru cunoașterea culturii ruse. Cel mai mic interes la toate etniile este față de cultura romă, fapt ce ar însemna că reprezentanții acestei etnii sunt mai puțin tolerați și considerați inferiori celorlalte etnii.
- Caracteristicile oferite de tineri reprezentanților altor etnii denotă prejudecăți și stereotipuri față de etnia romă. Romii au fost caracterizați de 77,5% din reprezentanții altor etnii negativ. Doar 22,5% din respondenți au dat caracteristici pozitive romilor.
- Etnia majoritară se bucură de cea mai mare încredere din partea românilor; rușii din partea bulgarilor, ucrainenilor, găgăuzilor; ucrainenii din partea rușilor. Cea mai mare lipsă de încredere din partea reprezentanților diferitelor etnii este față de etnia romă.
- Participanții la studiu consideră că cei mai avantajați de politicile sociale din Republica Moldova sunt rușii și bulgarii (media 7), fiind urmați de moldoveni (media 6), ucraineni și găgăuzi (media 5), cei mai dezavantajați fiind considerați romii (media 4).

- Reprezentanții etniilor din Republica Moldova au un nivel mediu de toleranță față de reprezentanții altor etnii, întrucât ei acceptă ca toate etniile să trăiască în Republica Moldova (itemii „vizitatori în țară” și „excluderea din țară” nu au fost aleși). Romii sunt cel mai puțin tolerați.
- Nivelul de toleranță este determinat de nivelul de cunoaștere al etniei. Dacă tinerii posedă mai multe cunoștințe despre o anumită etnie, atunci gradul de acceptare crește.
- Românii sunt cei care consideră că le sunt respectate în cea mai mare măsură drepturile de auto-afirmare etnică (media 8), ei sunt urmați de moldovenii și alte etnii (media 7), ucrainenii, rușii, găgăuzii, bulgarii (media 6) și romii (media 5). Există o interdependență în evaluarea drepturilor de auto-afirmare cu studiile respondenților, astfel cu cât sunt mai înalte studiile, cu atât respondenții susțin că le sunt respectate într-o măsură mai mare drepturile de auto-afirmare etnică.
- Un rol important în informarea despre drepturile minorităților etnice îl au familia, școala/serviciul, mass-media.
- În cazul când le sunt încălcate drepturile, 23,7% din tineri nu știu unde să se adreseze, ceilalți apelează la procuratură, Departamentul Relații Interetnice, Ministerul de Interne, Asociațiile Etniilor, Ministerul Justiției.
- Tinerii participanți la studiu consideră că politicile promovate în Republica Moldova nu oferă posibilități de auto-afirmare și drepturi egale tuturor etniilor.
- Analiza relațiilor dintre tinerii de diferite etnii din Republica Moldova, indică că există tineri care nu au interacționat niciodată cu reprezentanții unor etnii. Locurile unde tinerii cel mai frecvent întâlnesc reprezentanți ai altor etnii sunt școala/serviciul, vecinătatea.
- Unii intervievați au relatat existența unor relații tensionate, conflictuale în viața de zi cu zi a tinerilor de diferite etnii. Acestea sunt determinate în cea mai mare parte de necunoașterea limbii române.
- Activitățile ce ar putea îmbunătăți cunoașterea dintre etnii în Republica Moldova conform opiniei tinerilor sunt: organizarea festivalurilor naționale (91,3%), vizite în localitățile în care trăiesc alte etnii (90,6%), studierea culturii altor etnii în școală (89,7%), promovarea culturii etniilor în mass-media (88,2%), implicarea ONG-urilor prin proiecte locale (84,1%), etc.
- În total 20,3% din respondenți au declarat că au fost ei, sau cineva din familia lor defavorizați din cauza etniei. Au menționat că au fost defavorizați toți tinerii romii, 30,6% din ruși, 27,6% din găgăuzii, 25,0% din români, 23,0% din ucrainenii, 20,0% din bulgarii, 18,1% dintre moldovenii. Într-o proporție mai mare s-au declarat ca fiind defavorizați tinerii din municipii (27,9%) și cei cu studii superioare (33,6%). Cel mai frecvent asemenea cazuri se întâmplă în transportul public, în locurile publice, în instituțiile oficiale, la medic.
- Cea mai discriminată etnie din Republica Moldova este cea romă. Discriminarea este determinată, în mare parte, de stereotipurile create în jurul etniei. Romii sunt discriminați la școală, serviciu, instituții ale administrației publice locale, lor fiindu-le încălcate anumite drepturi.
- Populația vorbitoare de limbă rusă se percepe ca fiind discriminată prin faptul că i se cere să cunoască limba română și să comunice în ea.
- În conviețuirea cu etniile din Republica Moldova, tinerii au relatat că sunt preocupați de problemele legate de neînțelegerea dintre etnii (12,5%), discriminarea majorității și înjosirea moldovenilor (11,3%), faptul că minoritățile nu vorbesc limba română (9,9%), faptul că etniile vorbesc diferite limbi și au culturi diferite (9,8%), situația politică (8,7%), inegalitatea în drepturi și nerespectarea acestora (8,4%), mândria unor etnii, superioritatea pe care o manifestă acestea (6,9%), lipsa de respect între etnii (6,8%).

- Un rol decisiv în educarea toleranței și cultivarea respectului față de alte etnii, inclusiv în cunoașterea etniilor, tinerii consideră că trebuie să revină instituțiilor de învățământ. De asemenea, ei au menționat necesitatea implicării mai active a mass-media și ONG-lor.
- Pentru a asigura o conviețuire interetnică pașnică, tinerii au indicat că trebuie realizate următoarele condiții: respectarea legii și asigurarea drepturilor egale pentru toate etniile (20,2%), respectul reciproc (18,2%), ameliorarea situației politice și asigurarea stabilității (12,2%), să se vorbească o singură limbă – româna (12,1%), înțelegerea reciprocă (9,2%), consolidarea/unirea forțelor (5,5%), să fie relații bune între etnii (5,3%), să se organizeze mese rotunde cu reprezentanții tuturor etniilor (4,5%).

RECOMANDĂRI

Rezultatele studiului ne permit să formulăm următoarele **recomandări**:

- Dezvoltarea unei strategii de educație interculturală de către Ministerul Educației, Ministerul Tineretului, Departamentul Relații Interetnice în colaborare cu reprezentanții societății civile care să contribuie la cunoașterea culturii diferitor etnii, dezvoltarea toleranței, recunoașterea diversității și a valorilor multiple.
- Educația interculturală trebuie să fie centrată nu doar asupra tinerilor, ci a întregii populații. Trebuie îmbunătățită colaborarea între școală – familie – comunitate, în sensul cunoașterii reciproce și dezvoltării dialogului intercultural.
- Implicarea mass-mediei în informarea populației despre cultura diferitor etnii (realizarea mai multor reportaje, emisiuni despre etniile din Republica Moldova) și dezvoltarea dialogului intercultural în societatea moldovenească.
- Asigurarea drepturilor tuturor etniilor din Republica Moldova, diminuarea diferitor situații de dezavantaj întâmpinate de reprezentanții unor etnii.
- Cunoașterea și asigurarea posibilităților de utilizare a limbilor materne ale grupurilor minoritare, dar și de învățare a limbii române de către reprezentanții altor etnii.
- Educarea toleranței în cadrul instituțiilor de învățământ față de reprezentanții altor etnii, înlăturarea prejudecăților și stereotipurilor prin cunoașterea culturii etniilor din Republica Moldova.

ANEXĂ

Tabelul 1.

		Expresia care descrie cel mai bine pe respondent				
		Cetățean al Republicii Moldova	Locuitor al CSI	European	Locuitor al localității în care trăiește	Reprezentant al propriei etnii
Etnia	Moldoveni	71,4%	6,9%	,8%	2,2%	18,8%
	Români	62,5%	12,5%	-	18,8%	6,3%
	Ucraineni	81,7%	15,0%	-	1,7%	1,7%
	Bulgari	76,5%	11,8%	11,8%	-	-
	Găgăuzi	80,0%	20,0%	-	-	-
	Ruși	75,0%	18,8%	3,1%	-	3,1%
	altă etnie	86,3%	13,7%	-	-	-
Regiune geografică	Nord	71,6%	11,3%	1,5%	1,8%	13,8%
	Centru	75,4%	6,7%	1,0%	2,9%	14,0%
	Sud	64,2%	10,1%	-	1,1%	24,6%
Mediu de reședință	rural	66,4%	11,4%	,5%	2,6%	19,2%
	urban mic	76,6%	7,1%	1,6%	,6%	14,1%
	urban	81,9%	5,0%	1,6%	3,2%	8,3%
Categorii de vârstă	14-17 ani	70,5%	12,4%	,4%	1,3%	15,4%
	18-21 ani	79,2%	7,2%	-	2,3%	11,2%
	22-25 ani	68,2%	4,2%	1,7%	4,4%	21,6%
	26-30 ani	70,4%	9,6%	2,9%	1,9%	15,2%
Sex	Masculin	68,6%	10,0%	2,3%	3,4%	15,7%
	Feminin	76,0%	7,7%	-	1,3%	14,9%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	66,2%	11,3%	1,1%	1,8%	19,6%
	medii generale	80,1%	7,1%	-	1,6%	11,3%
	medii profesionale	66,9%	11,1%	2,2%	3,3%	16,5%
	superioare / superioare incomplete	81,1%	3,4%	1,2%	3,2%	11,0%

Tabelul 2.

		Prima limbă învățată					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	87,7%	10,8%	1,3%	-	-	,2%
	Români	93,8%	-	-	6,3%	-	-
	Ucraineni	8,2%	68,5%	23,3%	-	-	-
	Bulgari	10,0%	45,0%	-	40,0%	5,0%	-
	Găgăuzi	6,9%	65,5%	-	-	27,6%	-
	Ruși	11,1%	88,9%	-	-	-	-
	altă etnie	20,7%	71,3%	8,1%	-	-	-
Regiune geografică	Nord	64,2%	30,7%	4,7%	-	-	,3%
	Centru	81,5%	16,3%	1,9%	,4%	-	-
	Sud	50,8%	32,8%	2,4%	4,9%	9,1%	-
Mediu de reședință	rural	74,1%	20,2%	4,0%	,2%	1,5%	-
	urban mic	66,6%	25,9%	2,0%	2,6%	2,4%	,5%
	urban	67,5%	29,8%	1,9%	,8%	-	-
Categorii de vârstă	14-17 ani	69,7%	26,1%	2,6%	,6%	1,0%	-
	18-21 ani	74,5%	21,7%	1,6%	1,4%	,3%	,4%
	22-25 ani	70,7%	22,5%	3,0%	-	3,8%	-
	26-30 ani	66,8%	25,3%	5,7%	1,4%	,8%	-
Sex	Masculin	65,7%	28,2%	2,7%	1,1%	2,0%	,3%
	Feminin	75,1%	20,2%	3,3%	,7%	,8%	-
Nivel de studii	primare/medii incomplete	67,8%	26,3%	4,1%	,3%	1,5%	-
	medii generale	78,0%	17,4%	2,2%	1,8%	,6%	-
	medii profesionale	65,5%	28,7%	2,4%	1,2%	2,3%	-
	superioare / superioare incomplete	71,6%	23,4%	2,7%	,6%	,9%	,7%

Tabelul 3a.

		Limba utilizată cel mai frecvent în comunicarea în familie					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	88,2%	10,5%	1,1%	,2%	-	-
	Români	87,5%	6,3%	-	6,3%	-	-
	Ucraineni	9,5%	60,8%	29,7%	-	-	-
	Bulgari	10,0%	35,0%	-	50,0%	5,0%	-
	Găgăuzi	6,9%	55,2%	-	3,4%	34,5%	-
	Ruși	13,9%	83,3%	2,8%	-	-	-
	altă etnie	33,3%	50,6%	8,1%	-	-	8,1%
Regiune geografică	Nord	62,8%	29,8%	6,7%	,3%	-	,3%
	Centru	84,2%	13,1%	2,1%	,6%	-	-
	Sud	49,5%	31,9%	,8%	6,6%	11,2%	-
Mediu de reședință	rural	74,6%	16,6%	6,3%	,9%	1,6%	-
	urban mic	64,7%	27,9%	,5%	3,0%	3,3%	,5%
	urban	70,9%	27,4%	,9%	,8%	-	-
Categorii de vârstă	14-17 ani	69,8%	22,0%	5,4%	,6%	1,8%	,4%
	18-21 ani	75,1%	21,2%	2,0%	1,8%	-	-
	22-25 ani	73,1%	18,3%	2,9%	1,1%	4,6%	-
	26-30 ani	66,7%	26,4%	4,0%	2,2%	,8%	-
Sex	Masculin	67,0%	25,1%	3,3%	1,6%	2,8%	,3%
	Feminin	75,2%	19,2%	3,9%	1,2%	,6%	-
Nivel de studii	primare/medii incomplete	67,7%	23,8%	5,1%	,7%	2,3%	,3%
	medii generale	79,2%	14,4%	3,0%	2,9%	,6%	-
	medii profesionale	62,8%	30,2%	3,5%	1,2%	2,3%	-
	superioare / superioare incomplete	77,2%	19,9%	1,4%	,6%	,9%	-

Tabelul 3b.

		Limba utilizată cel mai frecvent în comunicarea cu prietenii, vecinii					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	86,9%	11,9%	1,0%	,2%	-	-
	Români	81,3%	18,8%	-	-	-	-
	Ucraineni	9,5%	66,2%	23,0%	-	-	1,4%
	Bulgari	10,0%	65,0%	-	20,0%	5,0%	-
	Găgăuzi	3,4%	62,1%	-	-	34,5%	-
	Ruși	19,4%	72,2%	8,3%	-	-	-
	altă etnie	46,0%	37,9%	8,1%	-	-	8,1%
Regiune geografică	Nord	61,5%	30,5%	7,3%	,3%	-	,3%
	Centru	84,0%	14,4%	1,2%	,2%	-	,2%
	Sud	48,4%	38,4%	-	2,0%	11,2%	-
Mediu de reședință	rural	74,7%	17,1%	6,0%	,2%	1,9%	-
	urban mic	63,2%	31,5%	0,5%	1,6%	2,6%	,5%
	urban	69,1%	30,5%	-	-	-	,5%
Categorii de vârstă	14-17 ani	68,5%	24,2%	4,8%	,3%	1,8%	,4%
	18-21 ani	76,1%	21,4%	1,5%	1,0%	-	-
	22-25 ani	72,2%	19,3%	3,2%	,6%	4,6%	-
	26-30 ani	64,4%	30,7%	3,5%	-	,8%	,6%
Sex	Masculin	66,5%	26,7%	3,2%	,7%	2,5%	,3%
	Feminin	74,3%	21,2%	3,3%	,4%	,9%	-
Nivel de studii	primare/medii incomplete	67,2%	25,5%	4,6%	-	2,3%	,5%
	medii generale	78,4%	16,5%	2,7%	1,9%	,6%	-
	medii profesionale	64,9%	29,9%	2,9%	-	2,3%	-
	superioare / superioare incomplete	72,5%	24,4%	1,4%	-	,9%	,7%

Tabelul 3c.

		Limba utilizată cel mai frecvent în comunicarea la școală / la serviciu					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	85,6%	13,3%	,8%	,2%	,2%	-
	Români	81,3%	18,8%	-	-	-	-
	Ucraineni	17,6%	64,9%	17,6%	-	-	-
	Bulgari	10,0%	85,0%	-	5,0%	-	-
	Găgăuzi	6,9%	79,3%	-	-	13,8%	-
	Ruși	20,0%	77,1%	2,9%	-	-	-
	altă etnie	46,0%	46,0%	8,1%	-	-	-
Regiune geografică	Nord	64,4%	30,3%	4,9%	,3%	-	-
	Centru	83,0%	16,1%	,9%	-	-	-
	Sud	43,5%	49,9%	,8%	,7%	5,1%	-
Mediu de reședință	rural	73,4%	21,3%	4,1%	,2%	,9%	-
	urban mic	63,1%	34,3%	1,0%	,4%	1,2%	-
	urban	71,4%	28,6%	-	-	-	-
Categorii de vârstă	14-17 ani	70,1%	26,3%	2,4%	,3%	1,0%	-
	18-21 ani	75,4%	23,4%	1,2%	-	-	-
	22-25 ani	68,6%	26,4%	3,0%	,6%	1,4%	-
	26-30 ani	66,0%	29,8%	3,5%	-	,8%	-
Sex	Masculin	66,5%	29,2%	2,6%	,5%	1,2%	-
	Feminin	74,0%	23,5%	2,2%	-	,3%	-
Nivel de studii	primare/medii incomplete	66,0%	29,5%	3,3%	-	1,2%	-
	medii generale	79,2%	17,3%	2,1%	,8%	,6%	-
	medii profesionale	64,5%	32,4%	2,4%	-	,8%	-
	superioare / superioare incomplete	73,6%	25,7%	,7%	-	-	-

Tabelul 3d.

% valabil pentru cei ce au indicat că vizionează televizorul		Limba utilizată cel mai frecvent în vizionarea televizorului					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	39,5%	58,1%	-	,2%	-	2,3%
	Români	62,5%	37,5%	-	-	-	-
	Ucraineni	6,8%	78,1%	13,7%	-	-	1,4%
	Bulgari	,0%	90,0%	-	10,0%	-	-
	Găgăuzi	3,4%	96,6%	-	-	-	-
	Ruși	13,9%	83,3%	2,8%	-	-	-
	altă etnie	20,7%	71,3%	8,1%	-	-	-
Regiune geografică	Nord	32,0%	63,4%	3,6%	,3%	-	,7%
	Centru	39,0%	58,8%	,2%	-	-	1,9%
	Sud	16,2%	78,3%	-	1,3%	-	4,2%
Mediu de reședință	rural	39,0%	56,3%	2,3%	,2%	-	2,1%
	urban mic	23,8%	73,9%	,5%	,8%	-	1,0%
	urban	29,7%	67,9%	,5%	-	-	2,0%
Categorii de vârstă	14-17 ani	36,1%	60,0%	1,6%	,3%	-	2,0%
	18-21 ani	32,4%	63,2%	,8%	,3%	-	3,3%
	22-25 ani	28,8%	68,2%	1,1%	,6%	-	1,2%
	26-30 ani	34,1%	63,6%	2,3%	-	-	-
Sex	Masculin	28,1%	69,6%	1,0%	,5%	-	,8%
	Feminin	37,5%	57,8%	1,8%	,2%	-	2,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	35,0%	62,5%	1,2%	-	-	1,3%
	medii generale	34,8%	59,5%	2,3%	1,2%	-	2,3%
	medii profesionale	29,3%	68,9%	,6%	-	-	1,2%
	superioare / superioare incomplete	31,1%	64,6%	1,4%	-	-	3,0%

Tabelul 3e.

% valabil pentru cei ce au indicat că ascultă radioul		Limba utilizată cel mai frecvent în <u>ascultarea radioului</u>					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	55,8%	42,0%	-	,2%	-	2,0%
	Români	62,5%	31,3%	-	-	-	6,3%
	Ucraineni	4,3%	81,4%	12,9%	-	-	1,4%
	Bulgari	5,0%	85,0%	-	5,0%	5,0%	-
	Găgăuzi	6,9%	86,2%	-	-	6,9%	-
	Ruși	14,3%	85,7%	-	-	-	-
	altă etnie	20,7%	58,6%	8,1%	-	-	12,6%
Regiune geografică	Nord	37,9%	57,3%	3,3%	,4%	-	1,1%
	Centru	56,2%	41,3%	-	-	-	2,6%
	Sud	27,6%	66,6%	-	,7%	2,9%	2,3%
Mediu de reședință	rural	49,9%	45,3%	2,1%	,2%	,5%	1,9%
	urban mic	39,2%	58,4%	,5%	,4%	,7%	,9%
	urban	42,7%	54,3%	-	-	-	3,0%
Categorii de vârstă	14-17 ani	48,2%	46,7%	,8%	,3%	,8%	3,2%
	18-21 ani	46,3%	50,8%	,8%	-	-	2,1%
	22-25 ani	42,9%	52,6%	1,2%	,6%	,8%	1,9%
	26-30 ani	43,1%	54,5%	2,4%	-	-	-
Sex	Masculin	39,3%	56,5%	1,0%	,5%	,6%	2,2%
	Feminin	50,9%	45,7%	1,3%	-	,3%	1,8%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	45,9%	49,8%	1,6%	-	,7%	2,0%
	medii generale	50,7%	44,9%	1,3%	,8%	-	2,3%
	medii profesionale	36,1%	61,3%	,6%	-	,8%	1,2%
	superioare / superioare incomplete	47,8%	49,2%	,7%	-	-	2,3%

Tabelul 3f.

% valabil pentru cei ce au indicat că citesc literatură artistică		Limba utilizată cel mai frecvent în citirea literaturii artistice					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	79,5%	20,0%	-	-	-	,5%
	Români	81,2%	18,8%	-	-	-	-
	Ucraineni	5,5%	90,4%	4,1%	-	-	-
	Bulgari	5,0%	95,0%	-	-	-	-
	Găgăuzi	6,9%	93,1%	-	-	-	-
	Ruși	14,3%	85,7%	-	-	-	-
	altă etnie	33,3%	58,6%	8,1%	-	-	-
Regiune geografică	Nord	58,5%	40,2%	1,3%	-	-	-
	Centru	74,9%	24,3%	-	-	-	,8%
	Sud	40,9%	58,2%	-	-	-	,9%
Mediu de reședință	rural	68,3%	30,3%	,9%	-	-	,5%
	urban mic	58,5%	41,5%	-	-	-	-
	urban	60,6%	38,3%	-	-	-	1,1%
Categorii de vârstă	14-17 ani	67,2%	32,4%	,0%	-	-	,4%
	18-21 ani	68,5%	30,3%	,4%	-	-	,8%
	22-25 ani	63,0%	36,4%	,6%	-	-	-
	26-30 ani	53,7%	44,5%	1,2%	-	-	,6%
Sex	Masculin	62,2%	37,0%	,8%	-	-	-
	Feminin	65,8%	33,1%	,2%	-	-	,9%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	62,4%	36,6%	,6%	-	-	,4%
	medii generale	74,3%	25,2%	,4%	-	-	,1%
	medii profesionale	53,8%	44,9%	-	-	-	1,3%
	superioare / superioare incomplete	63,6%	35,0%	,7%	-	-	,7%

Tabelul 3f.

% valabil pentru cei ce au indicat că citesc presa		Limba utilizată cel mai frecvent în citirea citirea presei					
		Română	Rusă	Ucraineană	Bulgară	Găgăuză	Alta
Etnia	Moldoveni	76,7%	22,8%	-	-	-	,5%
	Români	86,7%	13,3%	-	-	-	-
	Ucraineni	8,2%	84,9%	6,8%	-	-	-
	Bulgari	10,0%	90,0%	-	-	-	-
	Găgăuzi	6,9%	93,1%	-	-	-	-
	Ruși	17,1%	82,9%	-	-	-	-
	altă etnie	38,2%	52,6%	9,2%	-	-	-
Regiune geografică	Nord	56,8%	41,0%	1,9%	-	-	,3%
	Centru	73,4%	26,1%	-	-	-	,6%
	Sud	41,9%	58,1%	-	-	-	-
Mediu de reședință	rural	67,4%	31,0%	1,3%	-	-	-
	urban mic	56,5%	43,5%	-	-	-	-
	urban	59,0%	40,0%	-	-	-	1,0%
Categorii de vârstă	14-17 ani	65,3%	34,0%	,7%	-	-	-
	18-21 ani	66,5%	31,9%	,4%	-	-	1,2%
	22-25 ani	60,5%	38,9%	,6%	-	-	-
	26-30 ani	55,9%	42,9%	1,2%	-	-	-
Sex	Masculin	59,5%	39,2%	1,0%	-	-	,3%
	Feminin	65,7%	33,4%	,4%	-	-	,4%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	59,2%	39,5%	1,3%	-	-	-
	medii generale	73,6%	25,5%	,4%	-	-	,5%
	medii profesionale	54,9%	44,5%	-	-	-	,6%
	superioare / superioare incomplete	62,6%	36,0%	,7%	-	-	,7%

Tabelul 4a

		Arătarea / afișarea identității etnice în locuri publice			
		Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Etnia	Moldoveni	44,2%	16,3%	26,2%	13,3%
	Români	37,5%	37,5%	12,5%	12,5%
	Ucraineni	32,9%	12,3%	34,2%	20,5%
	Bulgari	5,0%	15,0%	65,0%	15,0%
	Găgăuzi	31,0%	10,3%	27,6%	31,0%
	Ruși	47,2%	13,9%	11,1%	27,8%
	altă etnie	36,8%	12,6%	25,3%	25,3%
Regiune geografică	Nord	45,2%	17,6%	22,5%	14,7%
	Centru	42,9%	15,6%	26,3%	15,1%
	Sud	29,6%	13,2%	37,0%	20,2%
Mediu de reședință	rural	46,9%	15,3%	24,8%	13,0%
	urban mic	37,0%	17,0%	29,1%	16,9%
	urban	35,8%	16,5%	27,4%	20,3%
Categorii de vârstă	14-17 ani	42,2%	14,0%	29,0%	14,8%
	18-21 ani	39,0%	20,2%	28,0%	12,8%
	22-25 ani	40,9%	19,1%	23,2%	16,8%
	26-30 ani	46,3%	9,7%	23,6%	20,3%
Sex	Masculin	43,0%	14,6%	25,9%	16,5%
	Feminin	40,8%	17,2%	27,0%	15,0%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	40,0%	15,7%	28,0%	16,3%
	medii generale	46,2%	17,0%	25,9%	10,9%
	medii profesionale	43,2%	15,6%	22,3%	18,9%
	superioare / superioare incomplete	37,1%	15,5%	29,0%	18,4%

Tabelul 4b

		Arătarea / afișarea identității etnice în cercul de prieteni			
		Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Etnia	Moldoveni	49,3%	15,2%	19,1%	16,4%
	Români	75,0%	12,5%	6,3%	6,3%
	Ucraineni	32,9%	26,0%	27,4%	13,7%
	Bulgari	10,0%	20,0%	35,0%	35,0%
	Găgăuzi	44,8%	6,9%	20,7%	27,6%
	Ruși	58,3%	8,3%	13,9%	19,4%
	altă etnie	32,9%	23,7%	-	43,4%
Regiune geografică	Nord	50,6%	17,5%	15,0%	16,9%
	Centru	47,8%	15,3%	20,4%	16,5%
	Sud	41,0%	10,9%	26,6%	21,4%
Mediu de reședință	rural	52,3%	15,5%	17,5%	14,6%
	urban mic	42,2%	15,7%	23,3%	18,8%
	urban	43,9%	15,2%	19,4%	21,5%
Categoriile de vârstă	14-17 ani	44,1%	20,0%	21,4%	14,6%
	18-21 ani	48,0%	14,0%	19,9%	18,1%
	22-25 ani	51,7%	13,5%	16,0%	18,8%
	26-30 ani	49,6%	12,8%	18,6%	19,0%
Sex	Masculin	46,0%	16,6%	20,2%	17,2%
	Feminin	49,5%	14,5%	18,6%	17,5%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	46,4%	17,7%	19,3%	16,6%
	medii generale	51,3%	15,4%	20,9%	12,4%
	medii profesionale	48,7%	12,9%	19,1%	19,3%
	superioare / superioare incomplete	44,4%	13,9%	17,0%	24,7%

Tabelul 4c

		Arătarea / afișarea identității etnice la locul de muncă / studii			
		Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Etnia	Moldoveni	54,1%	14,5%	16,7%	14,6%
	Români	66,7%	,0%	26,7%	6,7%
	Ucraineni	36,1%	19,4%	20,8%	23,6%
	Bulgari	5,0%	15,0%	35,0%	45,0%
	Găgăuzi	34,5%	10,3%	24,1%	31,0%
	Ruși	52,8%	8,3%	13,9%	25,0%
	altă etnie	28,7%	20,7%	12,6%	37,9%
Regiune geografică	Nord	53,2%	13,8%	16,3%	16,6%
	Centru	51,7%	14,4%	18,4%	15,4%
	Sud	40,3%	14,0%	18,8%	26,8%
Mediu de reședință	rural	53,6%	14,3%	16,7%	15,4%
	urban mic	46,1%	14,8%	19,1%	20,0%
	urban	48,7%	13,2%	18,7%	19,4%
Categoriile de vârstă	14-17 ani	52,2%	16,5%	18,2%	13,2%
	18-21 ani	49,3%	15,4%	17,6%	17,6%
	22-25 ani	49,5%	10,0%	20,4%	20,1%
	26-30 ani	51,4%	12,8%	14,6%	21,2%
Sex	Masculin	50,5%	13,6%	16,4%	19,6%
	Feminin	50,8%	14,6%	18,9%	15,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	49,0%	16,0%	18,1%	16,9%
	medii generale	53,9%	14,8%	17,4%	14,0%
	medii profesionale	51,2%	14,3%	13,2%	21,3%
	superioare / superioare incomplete	48,3%	8,8%	22,9%	20,1%

Tabelul 4d

% valabil pentru cei care au indicat că au avut interviuri de angajare		Arătarea / afișarea identității etnice la interviuri de angajare			
		Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Etnia	Moldoveni	51,5%	12,4%	16,7%	19,4%
	Români	42,9%	14,3%	21,4%	21,4%
	Ucraineni	37,3%	17,9%	19,4%	25,4%
	Bulgari	29,4%	,0%	17,6%	52,9%
	Găgăuzi	35,7%	14,3%	21,4%	28,6%
	Ruși	51,5%	9,1%	9,1%	30,3%
	altă etnie	38,5%	,0%	27,7%	33,8%
Regiune geografică	Nord	51,0%	11,4%	16,3%	21,3%
	Centru	49,3%	13,0%	17,8%	19,9%
	Sud	41,4%	13,0%	15,7%	29,9%
Mediu de reședință	rural	52,9%	10,9%	16,5%	19,6%
	urban mic	47,4%	13,9%	16,4%	22,3%
	urban	41,8%	14,1%	18,3%	25,8%
Categoriile de vârstă	14-17 ani	45,9%	10,3%	17,7%	26,0%
	18-21 ani	48,8%	11,6%	20,1%	19,5%
	22-25 ani	50,0%	14,1%	16,4%	19,4%
	26-30 ani	51,8%	14,7%	11,9%	21,5%
Sex	Masculin	49,2%	11,0%	16,7%	23,1%
	Feminin	48,6%	13,7%	17,2%	20,6%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	44,6%	12,9%	17,0%	25,5%
	medii generale	51,8%	11,0%	19,6%	17,6%
	medii profesionale	53,7%	8,9%	15,0%	22,4%
	superioare / superioare incomplete	47,1%	18,0%	14,8%	20,0%

Tabelul 4e

		Arătarea / afișarea identității etnice la interacțiunea cu diverse institutii publice			
		Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Etnia	Moldoveni	52,2%	16,1%	16,8%	14,8%
	Români	43,8%	31,3%	12,5%	12,5%
	Ucraineni	38,0%	14,1%	21,1%	26,8%
	Bulgari	20,0%	20,0%	15,0%	45,0%
	Găgăuzi	48,3%	6,9%	13,8%	31,0%
	Ruși	45,7%	17,1%	8,6%	28,6%
	altă etnie	28,7%	12,6%	12,6%	46,0%
Regiune geografică	Nord	49,2%	17,7%	16,1%	17,0%
	Centru	51,5%	15,9%	16,1%	16,5%
	Sud	42,3%	12,1%	17,6%	28,0%
Mediu de reședință	rural	54,1%	14,4%	15,3%	16,2%
	urban mic	44,2%	16,1%	18,1%	21,6%
	urban	44,3%	19,1%	16,8%	19,8%
Categorii de vârstă	14-17 ani	49,1%	15,8%	15,3%	19,8%
	18-21 ani	46,3%	17,3%	21,3%	15,1%
	22-25 ani	52,3%	16,4%	13,6%	17,7%
	26-30 ani	51,2%	13,9%	13,3%	21,6%
Sex	Masculin	48,0%	15,5%	16,1%	20,3%
	Feminin	50,4%	16,4%	16,5%	16,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	45,8%	16,6%	16,8%	20,8%
	medii generale	53,0%	16,3%	19,0%	11,7%
	medii profesionale	53,6%	16,0%	13,0%	17,5%
	superioare / superioare incomplete	46,1%	14,0%	15,0%	24,9%

Tabelul 4f

		Arătarea / afișarea identității etnice la sărbători specifice etniei			
		Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Etnia	Moldoveni	58,0%	14,0%	13,0%	15,1%
	Români	75,0%	6,3%	12,5%	6,3%
	Ucraineni	37,0%	23,3%	15,1%	24,7%
	Bulgari	20,0%	15,0%	40,0%	25,0%
	Găgăuzi	48,3%	10,3%	10,3%	31,0%
	Ruși	54,3%	14,3%	5,7%	25,7%
	altă etnie	32,9%	23,7%	-	43,4%
Regiune geografică	Nord	55,5%	15,4%	11,5%	17,6%
	Centru	57,0%	13,5%	14,7%	14,8%
	Sud	46,1%	16,2%	10,6%	27,0%
Mediu de reședință	rural	57,0%	14,3%	12,5%	16,2%
	urban mic	51,0%	15,2%	12,4%	21,4%
	urban	54,1%	14,6%	14,4%	16,9%
Categorii de vârstă	14-17 ani	54,0%	15,6%	13,6%	16,7%
	18-21 ani	52,5%	16,2%	14,2%	17,1%
	22-25 ani	59,2%	12,6%	10,1%	18,0%
	26-30 ani	55,4%	12,5%	12,8%	19,2%
Sex	Masculin	54,5%	15,2%	11,2%	19,0%
	Feminin	55,2%	14,0%	14,4%	16,4%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	49,7%	17,8%	14,4%	18,1%
	medii generale	61,0%	14,6%	12,9%	11,5%
	medii profesionale	58,3%	11,3%	11,0%	19,4%
	superioare / superioare incomplete	52,3%	11,4%	12,2%	24,1%

Tabelul 4g

		Arătarea / afișarea identității etnice în comunitate			
		Permanent	Deseori	Uneori	Niciodată
Etnia	Moldoveni	51,5%	13,2%	19,1%	16,3%
	Români	56,3%	25,0%	12,5%	6,3%
	Ucraineni	35,6%	16,4%	23,3%	24,7%
	Bulgari	10,0%	15,0%	30,0%	45,0%
	Găgăuzi	41,4%	6,9%	20,7%	31,0%
	Ruși	55,6%	5,6%	8,3%	30,6%
	altă etnie	36,8%	12,6%	12,6%	37,9%
Regiune geografică	Nord	51,1%	15,8%	15,1%	18,0%
	Centru	51,1%	11,7%	19,3%	17,9%
	Sud	36,7%	10,5%	26,6%	26,3%
Mediu de reședință	rural	54,3%	13,3%	15,5%	16,9%
	urban mic	42,8%	13,2%	22,4%	21,6%
	urban	43,9%	12,3%	22,4%	21,5%
Categorii de vârstă	14-17 ani	50,3%	13,2%	17,9%	18,6%
	18-21 ani	45,7%	16,0%	20,3%	18,0%
	22-25 ani	52,8%	12,6%	16,0%	18,6%
	26-30 ani	48,4%	8,8%	20,6%	22,2%
Sex	Masculin	48,9%	12,5%	17,1%	21,6%
	Feminin	49,2%	13,5%	20,3%	17,0%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	45,5%	15,9%	19,2%	19,4%
	medii generale	53,3%	13,1%	18,1%	15,5%
	medii profesionale	53,6%	10,0%	16,6%	19,9%
	superioare / superioare incomplete	44,4%	10,2%	21,9%	23,5%

Tabelul 6a.

% a celor ce au indicat că cunosc etnia dată		Nivelul de încredere în moldoveni				
		Foarte mare	Mare	Mică	Foarte mică	Lipsă de încredere
Etnia	Moldoveni	17,5%	45,4%	27,0%	4,3%	5,8%
	Români	18,8%	50,0%	25,0%	6,3%	-
	Ucraineni	2,9%	41,2%	36,8%	10,3%	8,8%
	Bulgari	,0%	52,6%	36,8%	5,3%	5,3%
	Găgăuzi	11,5%	34,6%	30,8%	-	23,1%
	Ruși	2,9%	31,4%	48,6%	14,3%	2,9%
	altă etnie	-	32,9%	52,6%	14,5%	-
Regiune geografică	Nord	15,4%	43,5%	30,7%	5,4%	5,1%
	Centru	13,1%	45,3%	30,3%	5,4%	5,9%
	Sud	19,2%	39,5%	24,8%	5,3%	11,2%
Mediu de reședință	rural	18,5%	40,9%	30,7%	3,9%	6,0%
	urban mic	13,0%	44,6%	28,4%	5,6%	8,4%
	urban	8,8%	49,0%	28,8%	8,3%	5,1%
Categorii de vârstă	14-17 ani	20,4%	48,8%	24,4%	3,3%	3,2%
	18-21 ani	11,0%	45,9%	31,2%	7,0%	5,0%
	22-25 ani	15,8%	34,2%	36,0%	4,5%	9,4%
	26-30 ani	10,6%	43,0%	29,1%	7,2%	10,1%
Sex	Masculin	14,7%	45,5%	27,4%	4,6%	7,8%
	Feminin	14,7%	42,4%	31,7%	6,1%	5,1%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	18,2%	42,4%	29,5%	4,2%	5,7%
	medii generale	15,8%	45,9%	26,7%	5,1%	6,5%
	medii profesionale	9,1%	44,5%	35,6%	6,0%	4,8%
	superioare / superioare incomplete	12,2%	42,7%	28,2%	7,7%	9,2%

Tabelul 6b.

% a celor ce au indicat că cunosc etnia dată		Nivelul de încredere în ucraineni				
		Foarte mare	Mare	Mică	Foarte mică	Lipsă de încredere
Etnia	Moldoveni	2,9%	20,0%	43,9%	15,9%	17,3%
	Români	-	35,7%	50,0%	14,3%	-
	Ucraineni	20,9%	38,8%	31,3%	7,5%	1,5%
	Bulgari	-	29,4%	47,1%	17,6%	5,9%
	Găgăuzi	-	17,4%	34,8%	13,0%	34,8%
	Ruși	2,9%	34,3%	34,3%	25,7%	2,9%
	altă etnie	-	-	69,0%	31,0%	-
Regiune geografică	Nord	6,6%	26,6%	41,8%	13,1%	12,0%
	Centru	3,0%	20,7%	41,9%	19,1%	15,3%
	Sud	2,1%	20,7%	44,2%	12,4%	20,6%
Mediu de reședință	rural	4,6%	22,7%	45,1%	12,1%	15,4%
	urban mic	5,0%	21,1%	39,3%	18,1%	16,6%
	urban	2,8%	25,0%	39,0%	21,4%	11,8%
Categorii de vârstă	14-17 ani	6,6%	23,0%	46,5%	12,1%	11,8%
	18-21 ani	3,0%	23,5%	44,0%	14,1%	15,5%
	22-25 ani	2,8%	22,7%	38,0%	22,9%	13,6%
	26-30 ani	4,2%	22,3%	37,7%	16,7%	19,1%
Sex	Masculin	3,7%	25,5%	37,7%	16,1%	17,0%
	Feminin	4,8%	20,3%	46,7%	15,7%	12,5%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	4,9%	22,7%	41,8%	16,0%	14,5%
	medii generale	5,2%	22,9%	44,0%	11,4%	16,5%
	medii profesionale	2,0%	25,2%	48,4%	14,3%	10,1%
	superioare / superioare incomplete	4,3%	20,6%	32,4%	23,9%	18,7%

Tabelul 6c.

% a celor ce au indicat că cunosc etnia dată		Nivelul de încredere în ruși				
		Foarte mare	Mare	Mică	Foarte mică	Lipsă de încredere
Etnia	Moldoveni	7,3%	33,7%	36,4%	10,9%	11,7%
	Români	-	37,5%	37,5%	12,5%	12,5%
	Ucraineni	17,4%	53,6%	21,7%	5,8%	1,4%
	Bulgari	21,1%	57,9%	15,8%	-	5,3%
	Găgăuzi	12,0%	40,0%	32,0%	8,0%	8,0%
	Ruși	20,0%	51,4%	17,1%	5,7%	5,7%
	altă etnie	-	64,7%	21,6%	13,7%	-
Regiune geografică	Nord	12,5%	41,4%	31,2%	8,4%	6,5%
	Centru	6,2%	33,3%	34,8%	11,6%	14,1%
	Sud	10,9%	42,7%	33,7%	7,3%	5,4%
Mediu de reședință	rural	11,2%	39,1%	33,2%	9,1%	7,4%
	urban mic	8,2%	40,1%	28,2%	11,1%	12,4%
	urban	5,8%	32,0%	38,2%	10,3%	13,6%
Categorii de vârstă	14-17 ani	10,0%	41,3%	33,8%	9,3%	5,6%
	18-21 ani	7,8%	33,0%	36,8%	11,2%	11,1%
	22-25 ani	10,8%	35,3%	33,6%	10,4%	10,0%
	26-30 ani	8,2%	40,6%	27,2%	8,3%	15,7%
Sex	Masculin	10,5%	39,3%	33,6%	8,4%	8,2%
	Feminin	7,9%	35,9%	33,1%	11,2%	11,9%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	11,5%	39,8%	33,1%	9,3%	6,3%
	medii generale	8,8%	33,1%	37,2%	11,3%	9,7%
	medii profesionale	8,6%	43,5%	31,7%	6,9%	9,3%
	superioare / superioare incomplete	5,3%	32,6%	29,5%	12,5%	20,1%

Tabelul 6d.

% a celor ce au indicat că cunosc etnia dată		Nivelul de încredere în găgăuzi				
		Foarte mare	Mare	Mică	Foarte mică	Lipsă de încredere
Etnia	Moldoveni	2,6%	11,8%	37,9%	20,9%	26,8%
	Români	-	20,0%	60,0%	10,0%	10,0%
	Ucraineni	2,4%	14,6%	53,7%	12,2%	17,1%
	Bulgari	22,2%	27,8%	33,3%	5,6%	11,1%
	Găgăuzi	26,9%	46,2%	15,4%	3,8%	7,7%
	Ruși	-	14,3%	19,0%	47,6%	19,0%
	altă etnie	-	37,9%	24,2%	-	37,9%
Regiune geografică	Nord	2,6%	13,8%	41,8%	22,3%	19,6%
	Centru	1,7%	10,4%	36,4%	21,4%	30,2%
	Sud	16,1%	31,5%	29,0%	10,7%	12,6%
Mediu de reședință	rural	3,7%	13,3%	40,3%	18,0%	24,7%
	urban mic	6,9%	19,6%	36,6%	19,8%	17,1%
	urban	4,2%	15,4%	29,8%	23,1%	27,5%
Categorii de vârstă	14-17 ani	4,1%	19,3%	38,4%	18,7%	19,6%
	18-21 ani	3,5%	8,8%	38,1%	21,8%	27,8%
	22-25 ani	8,8%	18,7%	31,3%	20,0%	21,1%
	26-30 ani	2,7%	15,9%	38,2%	18,1%	25,1%
Sex	Masculin	6,7%	17,0%	34,7%	15,5%	26,0%
	Feminin	2,4%	13,7%	39,0%	24,3%	20,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	6,7%	17,1%	35,2%	19,9%	21,2%
	medii generale	1,2%	8,2%	41,9%	21,4%	27,4%
	medii profesionale	4,8%	18,2%	39,1%	17,9%	20,0%
	superioare / superioare incomplete	4,5%	17,6%	31,1%	19,4%	27,4%

Tabelul 6e.

% a celor ce au indicat că cunosc etnia dată		Nivelul de încredere în bulgari				
		Foarte mare	Mare	Mică	Foarte mică	Lipsă de încredere
Etnia	Moldoveni	3,3%	10,3%	41,0%	19,8%	25,5%
	Români	-	22,2%	55,6%	11,1%	11,1%
	Ucraineni	4,3%	8,7%	50,0%	28,3%	8,7%
	Bulgari	47,1%	41,2%	11,8%	-	-
	Găgăuzi	-	16,0%	48,0%	8,0%	28,0%
	Ruși	-	13,6%	40,9%	31,8%	13,6%
	altă etnie	-	55,0%	-	17,5%	27,5%
Regiune geografică	Nord	1,9%	9,4%	43,6%	22,6%	22,5%
	Centru	4,4%	10,2%	42,0%	20,3%	23,2%
	Sud	7,2%	23,0%	35,8%	13,7%	20,3%
Mediu de reședință	rural	2,7%	10,9%	43,7%	18,8%	23,8%
	urban mic	7,5%	16,6%	38,1%	15,5%	22,3%
	urban	3,3%	11,3%	39,7%	26,1%	19,6%
Categorii de vârstă	14-17 ani	3,3%	14,0%	45,9%	19,1%	17,6%
	18-21 ani	5,3%	14,1%	39,5%	19,8%	21,3%
	22-25 ani	3,8%	11,2%	40,7%	17,9%	26,3%
	26-30 ani	3,7%	8,8%	37,6%	22,4%	27,4%
Sex	Masculin	5,5%	11,6%	37,2%	22,9%	22,8%
	Feminin	2,7%	13,4%	45,4%	16,5%	22,0%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	4,0%	14,3%	42,1%	18,2%	21,3%
	medii generale	5,6%	9,8%	40,8%	21,9%	21,9%
	medii profesionale	4,0%	14,5%	45,4%	17,3%	18,8%
	superioare / superioare incomplete	2,4%	9,2%	34,7%	23,5%	30,2%

Tabelul 6f.

% a celor ce au indicat că cunosc etnia dată		Nivelul de încredere în romi				
		Foarte mare	Mare	Mică	Foarte mică	Lipsă de încredere
Etnia	Moldoveni	1,3%	4,0%	14,9%	14,0%	65,8%
	Români	-	6,3%	6,3%	43,8%	43,8%
	Ucraineni	1,7%	3,4%	19,0%	19,0%	56,9%
	Bulgari	5,9%	17,6%	17,6%	-	58,8%
	Găgăuzi	-	9,1%	27,3%	-	63,6%
	Ruși	-	6,5%	16,1%	3,2%	74,2%
	altă etnie	-	17,5%	27,5%	-	55,0%
Regiune geografică	Nord	1,2%	4,5%	19,3%	10,8%	64,3%
	Centru	1,2%	4,4%	12,1%	16,9%	65,4%
	Sud	1,9%	7,1%	19,9%	8,0%	63,1%
Mediu de reședință	rural	1,1%	4,7%	17,6%	11,3%	65,3%
	urban mic	1,8%	6,2%	15,5%	9,3%	67,2%
	urban	1,2%	3,5%	12,2%	22,0%	61,1%
Categorii de vârstă	14-17 ani	2,0%	4,7%	19,3%	18,1%	55,9%
	18-21 ani	,5%	5,9%	14,2%	10,5%	68,8%
	22-25 ani	1,3%	3,8%	11,9%	12,4%	70,7%
	26-30 ani	1,4%	4,2%	16,5%	12,4%	65,5%
Sex	Masculin	1,8%	4,6%	13,5%	10,1%	70,0%
	Feminin	,8%	4,9%	17,8%	16,7%	59,8%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	1,8%	4,2%	18,1%	13,9%	62,0%
	medii generale	1,5%	5,2%	15,3%	11,8%	66,2%
	medii profesionale	,7%	5,2%	15,4%	14,2%	64,5%
	superioare / superioare incomplete	,7%	4,6%	12,4%	14,6%	67,7%

Tabelul 6g.

% a celor ce au indicat că cunosc etnia dată		Nivelul de încredere în români				
		Foarte mare	Mare	Mică	Foarte mică	Lipsă de încredere
Etnia	Moldoveni	3,7%	29,9%	35,7%	12,9%	17,7%
	Români	31,3%	37,5%	25,0%	-	6,3%
	Ucraineni	-	21,6%	35,3%	13,7%	29,4%
	Bulgari	6,3%	18,8%	25,0%	6,3%	43,8%
	Găgăuzi	-	16,7%	22,2%	16,7%	44,4%
	Ruși	-	10,3%	44,8%	13,8%	31,0%
	altă etnie	-	50,0%	25,0%	25,0%	-
Regiune geografică	Nord	2,6%	27,0%	37,0%	11,4%	22,0%
	Centru	4,3%	29,2%	35,9%	14,1%	16,6%
	Sud	5,2%	26,1%	27,5%	11,6%	29,6%
Mediu de reședință	rural	4,8%	26,9%	37,0%	11,5%	19,8%
	urban mic	2,5%	24,7%	33,0%	12,3%	27,4%
	urban	3,3%	32,9%	33,6%	15,6%	14,6%
Categorii de vârstă	14-17 ani	7,3%	36,3%	37,2%	9,0%	10,2%
	18-21 ani	3,4%	28,1%	35,2%	12,9%	20,4%
	22-25 ani	2,9%	25,5%	29,1%	17,2%	25,3%
	26-30 ani	-	17,4%	37,9%	14,2%	30,5%
Sex	Masculin	2,9%	25,0%	33,8%	13,3%	24,9%
	Feminin	4,7%	30,6%	36,3%	12,4%	16,1%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	7,3%	25,9%	35,7%	12,5%	18,5%
	medii generale	4,3%	29,2%	39,2%	9,9%	17,5%
	medii profesionale	-	28,8%	34,8%	12,0%	24,4%
	superioare / superioare incomplete	,9%	29,5%	28,7%	18,5%	22,5%

Tabelul 7a.

		Nivel de cunoaștere despre cultura / viața socială a moldovenilor		
		Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc
Etnia	Români	87,5%	12,5%	-
	Ucraineni	51,4%	47,3%	1,4%
	Bulgari	35,0%	55,0%	10,0%
	Găgăuzi	34,5%	34,5%	31,0%
	Ruși	58,3%	38,9%	2,8%
	altă etnie	71,3%	28,7%	-
Regiune geografică	Nord	66,1%	28,5%	5,4%
	Centru	78,8%	17,9%	3,2%
	Sud	54,8%	32,7%	12,5%
Mediu de reședință	rural	66,1%	26,2%	7,7%
	urban mic	72,0%	22,7%	5,3%
	urban	79,2%	20,3%	,5%
Categorii de vârstă	14-17 ani	69,1%	24,3%	6,5%
	18-21 ani	69,3%	26,9%	3,8%
	22-25 ani	72,7%	20,2%	7,1%
	26-30 ani	73,2%	22,6%	4,2%
Sex	Masculin	65,5%	27,4%	7,1%
	Feminin	75,3%	20,9%	3,8%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	61,7%	30,4%	7,8%
	medii generale	73,0%	23,1%	3,9%
	medii profesionale	70,4%	23,5%	6,1%
	superioare / superioare incomplete	87,5%	11,0%	1,5%

Tabelul 7b.

		Nivel de cunoaștere despre cultura / viața socială a <u>ucrainenilor</u>		
		Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc
Etnia	Moldoveni	12,1%	55,6%	32,3%
	Români	12,5%	75,0%	12,5%
	Bulgari	20,0%	45,0%	35,0%
	Găgăuzi	10,3%	37,9%	51,7%
	Ruși	22,2%	61,1%	16,7%
	altă etnie	25,3%	54,0%	20,7%
Regiune geografică	Nord	21,9%	51,5%	26,6%
	Centru	14,4%	55,3%	30,3%
	Sud	12,8%	51,4%	35,8%
Mediu de reședință	rural	15,6%	50,3%	34,1%
	urban mic	17,3%	53,1%	29,7%
	urban	19,3%	60,1%	20,6%
Categorii de vârstă	14-17 ani	15,9%	56,0%	28,1%
	18-21 ani	13,3%	54,9%	31,8%
	22-25 ani	17,9%	54,3%	27,8%
	26-30 ani	22,7%	46,0%	31,3%
Sex	Masculin	16,4%	53,7%	29,9%
	Feminin	17,4%	53,0%	29,6%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	15,6%	50,1%	34,3%
	medii generale	12,2%	51,4%	36,4%
	medii profesionale	15,7%	61,8%	22,5%
	superioare / superioare incomplete	29,1%	53,6%	17,3%

Tabelul 7c.

		Nivel de cunoaștere despre cultura / viața socială a <u>bulgarilor</u>		
		Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc
Etnia	Moldoveni	3,5%	26,9%	69,5%
	Români	-	31,3%	68,8%
	Ucraineni	2,7%	37,8%	59,5%
	Găgăuzi	10,3%	41,4%	48,3%
	Ruși	5,6%	41,7%	52,8%
	altă etnie	12,6%	37,9%	49,4%
Regiune geografică	Nord	4,0%	26,3%	69,7%
	Centru	3,7%	28,1%	68,3%
	Sud	13,6%	41,8%	44,7%
Mediu de reședință	rural	4,0%	26,8%	69,3%
	urban mic	8,8%	37,0%	54,3%
	urban	4,5%	27,7%	67,7%
Categorii de vârstă	14-17 ani	4,4%	29,8%	65,8%
	18-21 ani	4,7%	29,9%	65,4%
	22-25 ani	5,8%	28,3%	65,9%
	26-30 ani	6,7%	29,0%	64,3%
Sex	Masculin	4,2%	30,1%	65,7%
	Feminin	6,1%	28,8%	65,1%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	4,6%	28,9%	66,5%
	medii generale	4,2%	26,8%	69,0%
	medii profesionale	6,0%	29,1%	64,8%
	superioare / superioare incomplete	7,4%	34,9%	57,8%

Tabelul 7d.

		Nivel de cunoaștere despre cultura / viața socială a rușilor		
		Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc
Etnia	Moldoveni	31,3%	54,5%	14,2%
	Români	37,5%	50,0%	12,5%
	Ucraineni	52,7%	41,9%	5,4%
	Bulgari	70,0%	20,0%	10,0%
	Găgăuzi	41,4%	48,3%	10,3%
	altă etnie	71,3%	28,7%	,0%
Regiune geografică	Nord	39,7%	49,3%	11,0%
	Centru	34,4%	51,9%	13,7%
	Sud	41,9%	48,5%	9,6%
Mediu de reședință	rural	30,4%	53,8%	15,7%
	urban mic	49,5%	38,3%	12,2%
	urban	40,7%	54,8%	4,5%
Categorii de vârstă	14-17 ani	38,0%	51,2%	10,8%
	18-21 ani	36,1%	55,1%	8,7%
	22-25 ani	38,7%	47,7%	13,6%
	26-30 ani	37,2%	45,2%	17,6%
Sex	Masculin	37,0%	53,4%	9,7%
	Feminin	37,8%	47,9%	14,2%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	38,4%	48,4%	13,2%
	medii generale	28,3%	59,0%	12,7%
	medii profesionale	43,5%	44,6%	11,9%
	superioare / superioare incomplete	42,8%	48,3%	8,9%

Tabelul 7e.

		Nivel de cunoaștere despre cultura / viața socială a găgăuzilor		
		Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc
Etnia	Moldoveni	3,9%	26,3%	69,8%
	Români	6,3%	43,8%	50,0%
	Ucraineni	6,8%	27,0%	66,2%
	Bulgari	35,0%	35,0%	30,0%
	Ruși	5,6%	36,1%	58,3%
	altă etnie	12,6%	25,3%	62,1%
Regiune geografică	Nord	3,7%	23,9%	72,4%
	Centru	3,9%	27,7%	68,4%
	Sud	34,1%	31,7%	34,2%
Mediu de reședință	rural	5,9%	24,2%	69,9%
	urban mic	15,7%	29,6%	54,7%
	urban	5,9%	30,0%	64,1%
Categorii de vârstă	14-17 ani	7,9%	28,9%	63,2%
	18-21 ani	4,3%	25,7%	70,0%
	22-25 ani	14,2%	30,2%	55,6%
	26-30 ani	8,2%	22,3%	69,5%
Sex	Masculin	9,7%	25,4%	64,9%
	Feminin	6,8%	28,2%	65,0%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	10,6%	25,2%	64,2%
	medii generale	4,0%	26,1%	70,0%
	medii profesionale	7,9%	23,9%	68,2%
	superioare / superioare incomplete	9,9%	35,7%	54,4%

Tabelul 7f.

		Nivel de cunoaștere despre cultura / viața socială a romilor		
		Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc
Etnia	Moldoveni	7,7%	43,4%	48,9%
	Români	12,5%	62,5%	25,0%
	Ucraineni	13,5%	31,1%	55,4%
	Bulgari	-	20,0%	80,0%
	Găgăuzi	6,9%	17,2%	75,9%
	Ruși	5,6%	55,6%	38,9%
	altă etnie	16,1%	25,3%	58,6%
Regiune geografică	Nord	10,5%	39,9%	49,7%
	Centru	6,2%	47,9%	45,9%
	Sud	8,8%	24,9%	66,4%
Mediu de reședință	rural	9,2%	38,0%	52,8%
	urban mic	6,9%	40,5%	52,6%
	urban	7,1%	50,2%	42,7%
Categorii de vârstă	14-17 ani	10,5%	42,4%	47,1%
	18-21 ani	6,4%	43,0%	50,6%
	22-25 ani	8,1%	43,4%	48,5%
	26-30 ani	7,1%	36,6%	56,2%
Sex	Masculin	7,3%	41,9%	50,8%
	Feminin	8,9%	41,4%	49,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	8,0%	39,3%	52,7%
	medii generale	7,2%	40,4%	52,4%
	medii profesionale	10,0%	43,0%	46,9%
	superioare / superioare incomplete	7,6%	47,1%	45,2%

Tabelul 7g.

		Nivel de cunoaștere despre cultura / viața socială a românilor		
		Cunosc	Cunosc unele lucruri	Nu cunosc deloc
Etnia	Moldoveni	37,4%	40,8%	21,8%
	Ucraineni	14,9%	35,1%	50,0%
	Bulgari	5,0%	40,0%	55,0%
	Găgăuzi	6,9%	24,1%	69,0%
	Ruși	13,9%	55,6%	30,6%
	altă etnie	37,9%	20,7%	41,4%
Regiune geografică	Nord	28,6%	42,5%	28,9%
	Centru	36,8%	40,7%	22,5%
	Sud	31,4%	30,0%	38,6%
Mediu de reședință	rural	31,2%	38,3%	30,5%
	urban mic	29,6%	42,5%	27,9%
	urban	40,1%	40,4%	19,5%
Categorii de vârstă	14-17 ani	36,7%	42,5%	20,9%
	18-21 ani	38,4%	37,9%	23,7%
	22-25 ani	30,5%	35,6%	33,9%
	26-30 ani	22,2%	42,6%	35,2%
Sex	Masculin	28,6%	43,1%	28,3%
	Feminin	36,9%	36,9%	26,2%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	32,0%	38,8%	29,2%
	medii generale	29,5%	43,7%	26,7%
	medii profesionale	28,9%	39,5%	31,6%
	superioare / superioare incomplete	46,1%	36,1%	17,8%

Tabelul 8a.

		Prima caracteristică atribuită <u>moldovenilor</u>	
		Pozitivă	Negativă
Etnia	Români	87,5%	12,5%
	Ucraineni	75,0%	25,0%
	Bulgari	60,0%	40,0%
	Găgăuzi	71,4%	28,6%
	Ruși	61,3%	38,7%
	altă etnie	85,5%	14,5%
Regiune geografică	Nord	78,4%	21,6%
	Centru	72,5%	27,5%
	Sud	75,6%	24,4%
Mediu de reședință	rural	82,9%	17,1%
	urban mic	72,2%	27,8%
	urban	67,4%	32,6%
Categorii de vârstă	14-17 ani	85,4%	14,6%
	18-21 ani	71,5%	28,5%
	22-25 ani	63,7%	36,3%
	26-30 ani	78,8%	21,2%
Sex	Masculin	77,1%	22,9%
	Feminin	73,3%	26,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	77,8%	22,2%
	medii generale	78,4%	21,6%
	medii profesionale	68,8%	31,2%
	superioare / superioare incomplete	73,3%	26,7%

Tabelul 8b.

		Prima caracteristică atribuită <u>ucrainenilor</u>	
		Pozitivă	Negativă
Etnia	Moldoveni	61,6%	38,4%
	Români	62,5%	37,5%
	Bulgari	72,7%	27,3%
	Găgăuzi	83,3%	16,7%
	Ruși	77,8%	22,2%
	altă etnie	83,1%	16,9%
Regiune geografică	Nord	69,6%	30,4%
	Centru	60,1%	39,9%
	Sud	68,0%	32,0%
Mediu de reședință	rural	67,1%	32,9%
	urban mic	65,7%	34,3%
	urban	59,5%	40,5%
Categorii de vârstă	14-17 ani	67,5%	32,5%
	18-21 ani	63,7%	36,3%
	22-25 ani	62,3%	37,7%
	26-30 ani	65,1%	34,9%
Sex	Masculin	62,8%	37,2%
	Feminin	66,3%	33,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	69,7%	30,3%
	medii generale	68,1%	31,9%
	medii profesionale	64,3%	35,7%
	superioare / superioare incomplete	51,7%	48,3%

Tabelul 8c.

		Prima caracteristică atribuită <u>bulgarilor</u>	
		Pozitivă	Negativă
Etnia	Moldoveni	58,3%	41,7%
	Români	33,3%	66,7%
	Ucraineni	73,9%	26,1%
	Găgăuzi	45,5%	54,5%
	Ruși	75,0%	25,0%
	altă etnie	100,0%	-
Regiune geografică	Nord	67,5%	32,5%
	Centru	58,1%	41,9%
	Sud	62,5%	37,5%
Mediu de reședință	rural	75,6%	24,4%
	urban mic	50,1%	49,9%
	urban	51,9%	48,1%
Categorii de vârstă	14-17 ani	69,3%	30,7%
	18-21 ani	59,5%	40,5%
	22-25 ani	53,8%	46,2%
	26-30 ani	63,4%	36,6%
Sex	Masculin	54,2%	45,8%
	Feminin	67,3%	32,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	65,2%	34,8%
	medii generale	63,7%	36,3%
	medii profesionale	69,3%	30,7%
	superioare / superioare incomplete	45,9%	54,1%

Tabelul 8d.

		Prima caracteristică atribuită <u>găgăuzilor</u>	
		Pozitivă	Negativă
Etnia	Moldoveni	49,4%	50,6%
	Români	42,9%	57,1%
	Ucraineni	78,3%	21,7%
	Bulgari	57,1%	42,9%
	Ruși	22,2%	77,8%
	altă etnie	50,0%	50,0%
Regiune geografică	Nord	57,4%	42,6%
	Centru	39,1%	60,9%
	Sud	78,3%	21,7%
Mediu de reședință	rural	64,0%	36,0%
	urban mic	55,2%	44,8%
	urban	38,0%	62,0%
Categorii de vârstă	14-17 ani	62,9%	37,1%
	18-21 ani	48,3%	51,7%
	22-25 ani	48,6%	51,4%
	26-30 ani	55,7%	44,3%
Sex	Masculin	52,6%	47,4%
	Feminin	53,4%	46,6%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	62,0%	38,0%
	medii generale	54,1%	45,9%
	medii profesionale	50,8%	49,2%
	superioare / superioare incomplete	42,5%	57,5%

Tabelul 8e.

		Prima caracteristică atribuită <u>rușilor</u>	
		Pozitivă	Negativă
Etnia	Moldoveni	53,3%	46,7%
	Români	46,7%	53,3%
	Ucraineni	83,3%	16,7%
	Bulgari	81,3%	18,8%
	Găgăuzi	77,8%	22,2%
	altă etnie	44,6%	55,4%
Regiune geografică	Nord	66,3%	33,7%
	Centru	49,8%	50,2%
	Sud	63,9%	36,1%
Mediu de reședință	rural	59,2%	40,8%
	urban mic	63,8%	36,2%
	urban	48,8%	51,2%
Categorii de vârstă	14-17 ani	62,6%	37,4%
	18-21 ani	52,8%	47,2%
	22-25 ani	52,8%	47,2%
	26-30 ani	62,3%	37,7%
Sex	Masculin	63,3%	36,7%
	Feminin	53,0%	47,0%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	62,7%	37,3%
	medii generale	53,5%	46,5%
	medii profesionale	60,1%	39,9%
	superioare / superioare incomplete	51,6%	48,4%

Tabelul 8f.

		Prima caracteristică atribuită <u>romilor</u>	
		Pozitivă	Negativă
Etnia	Moldoveni	21,7%	78,3%
	Români	25,0%	75,0%
	Ucraineni	24,0%	76,0%
	Bulgari	50,0%	50,0%
	Găgăuzi	33,3%	66,7%
	Ruși	28,6%	71,4%
	altă etnie	-	100,0%
Regiune geografică	Nord	25,1%	74,9%
	Centru	20,2%	79,8%
	Sud	28,2%	71,8%
Mediu de reședință	rural	24,9%	75,1%
	urban mic	27,2%	72,8%
	urban	15,2%	84,8%
Categorii de vârstă	14-17 ani	26,5%	73,5%
	18-21 ani	17,2%	82,8%
	22-25 ani	21,3%	78,7%
	26-30 ani	28,0%	72,0%
Sex	Masculin	23,7%	76,3%
	Feminin	22,0%	78,0%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	23,8%	76,2%
	medii generale	20,7%	79,3%
	medii profesionale	27,2%	72,8%
	superioare / superioare incomplete	19,7%	80,3%

Tabelul 8g.

		Prima caracteristică atribuită <u>românilor</u>	
		Pozitivă	Negativă
Etnia	Moldoveni	52,9%	47,1%
	Ucraineni	27,3%	72,7%
	Bulgari	16,7%	83,3%
	Găgăuzi	41,7%	58,3%
	Ruși	52,9%	47,1%
	altă etnie	62,1%	37,9%
Regiune geografică	Nord	47,8%	52,2%
	Centru	55,3%	44,7%
	Sud	45,0%	55,0%
Mediu de reședință	rural	50,7%	49,3%
	urban mic	50,5%	49,5%
	urban	54,0%	46,0%
Categorii de vârstă	14-17 ani	63,4%	36,6%
	18-21 ani	52,3%	47,7%
	22-25 ani	49,8%	50,2%
	26-30 ani	33,0%	67,0%
Sex	Masculin	47,8%	52,2%
	Feminin	55,3%	44,7%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	53,6%	46,4%
	medii generale	56,9%	43,1%
	medii profesionale	50,0%	50,0%
	superioare / superioare incomplete	43,0%	57,0%

Tabelul 9.

		Respondentul sau cineva din familia sa a fost discriminat	
		Da	Nu
Etnia	Moldoveni	21,1%	78,9%
	Români	25,0%	75,0%
	Ucraineni	31,1%	68,9%
	Bulgari	25,0%	75,0%
	Găgăuzi	31,0%	69,0%
	Ruși	30,6%	69,4%
	altă etnie	62,1%	37,9%
Regiune geografică	Nord	26,1%	73,9%
	Centru	22,1%	77,9%
	Sud	23,3%	76,7%
Mediu de reședință	rural	20,9%	79,1%
	urban mic	23,4%	76,6%
	urban	30,1%	69,9%
Categorii de vârstă	14-17 ani	16,7%	83,3%
	18-21 ani	27,4%	72,6%
	22-25 ani	23,9%	76,1%
	26-30 ani	29,1%	70,9%
Sex	Masculin	23,9%	76,1%
	Feminin	23,6%	76,4%
Nivel de studii	primare/medii incomplete	18,3%	81,7%
	medii generale	17,7%	82,3%
	medii profesionale	29,7%	70,3%
	superioare / superioare incomplete	38,7%	61,3%